

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtlet - Posamezna številka 20 din - LETNA NAROČNINA 900 din, polletna 450 din, četrtletna 225 din; plačljiva je vnaprej - Za inozemstvo 1800 din oziroma štiri ameriške dolarje - TEKOČI RACUN pri Narodni banki, podružnici v Novem mestu številka 606-11/3-24

Štev. 19 (581)

Leto XII.

NOVO MESTO, 11. MAJA 1961

UREJUJE uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dillančeve ulice) - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Časopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

ZAPISKI Z OKRAJNE KONFERENCE ZVEZE BORCEV V NOVEM MESTU

Neprecenljive zasluge

Vsa družba, ki je plod naše revolucije, je dolžna skrbeti za borce - Humani odnos in iskrena pozornost odtehtata več kot materialne ugodnosti - Najpomembnejša naloga Zveze borcev: vnašanje duha revolucije v ves naš nadaljnji razvoj

Jedro razprave in poročil na okrajni konferenci ZB v Novem mestu se je pretaklo soboto sulo okolici skrbi za borca-človeka. To ni slučaj; naša ljudska revolucija, začeta pred dvajsetimi leti, je bila vključno vsem težavam polna pristine in svojstvene humanosti ter skrbi za človeka. Spomnimo se samo izredne pozornosti, ki so jo vse enote posvečale ranjenecem. Poročilo predsednika OO ZB tovariša Maska Valeta je nakazalo smer, v katero naj se razvija delovanje Zveze borcev NOB; mnogi delegati, še posebej pa gostje iz Ljubljane, pa so v razpravi te smernice obogatili.

Skrbi za borca-človeka ne smemo pojmovati zgolj tehnično, kot obliko materialne pomoči bivšim borcem. Družba, v kateri živimo, je plod dela in borb generacije, ki je zrtvovala toliko naporov kot redkokateri v zgodovini. Zato vsi nekdanji borci lahko upravičeno trdijo: to je NASA DRUŽBA. Hitro, zelo hitro se razvija naš družbeni sistem, zato pa zahteva od vsakogar nenehno poglabljanje. Zaostati za razvojem samo za trenutek, lahko pomeni zaiti na stranpot ali odireti. Veliko poslanstvo vseh borcev NOB je predvsem v vnašanju duha revolucije, ki so jo začeli pred dvajsetimi leti, v današnji družbeni razvoj. Pri tej veliki nalogi jih ne more nadomestiti nihče, vsa družba pa jim je dolžna pomagati, da bodo lahko hitrejši razvoju sledili, se vanj vključili in v njem aktivno

sodelovali. Vprašanje borcev prav za to ni samo vprašanje organizacije ZB, ampak vse družbe, saj je nova socialistična družba plod njihovega dela. To naj se odraža v skrbi za staro partizansko mamlico, ki živetari nekeje visoko v hribih v koči, ki je bila nekod nenehno odprta partizanom. Odraža naj se v trudu za izobraževanje borcev, v skrbi za otroke padlih in še živčih borcev, v skrbi za gmočni položaj ostarelih borcev in končno tudi v skrbi za to, da bomo po- znejšim rodovom ohranili žive spomine na leta revolucije. Zakoni, ki te naloge vse družbe urejajo s pravne plati, so le ozek okvir. Zato naj bo pri reševanju konkretnih primerov osnovno merilo humanost.

Zgolj z denarjem problemov borcev ne moremo reševati, ker se denar prej ali slej potroši. Zato moramo ločiti dvoje: borcem, ki so že ostareli, moramo zagotoviti to kar jim po predpisih pripada, hkrati pa jim nuditi kar največ možnosti, da bodo ostali v tesnem stiku z družbenim razvojem. Njihovega gmočnega položaja ne moremo reševati samo s predpisi o upokojitvi in tudi ne spekulativno, kot radi to delajo v nekaterih podjetjih z izgovori, češ »saj mu kot borcu pripada razlika, če mu damo manj, bo na 18 junjev vseeno prišel...« Slabo smo se znanjali borcu tudi z jezavo: nisi več sposoben... Primere ostarelih borcev moramo reševati življenjsko, pred upokojitvijo jim moramo zagotoviti prejem-

ke, ki jim bodo zagotovili dostojno pokojnino. V borcih moramo gledati predvsem ljudi, ki so položili temeljne kamne današnje družbe. Vprašanje mlajših borcev moramo reševati drugače. Omogočiti jim je treba polno uveljavitev v gospodarskem in družbenem življenju. Potrebna sta njihovo sodelovanje in volja za napredek, saj bo to dvoje v njih vzbujalo zadovoljstvo. Pomoč družbe mora biti zato tukaj usmerjena predvsem v strokovno prekalifikacijo. Pomagati jim moramo, da se bodo še naprej usposabljali po svojih sposobnostih. Odveč bi bilo tarnanje, da smo pri tem že veliko zamudili. Kdor želi napredovati, bo zamujeno še vedno lahko nadoknadil! Materialna sredstva ne morejo biti ovira. Zberimo podatke, izdelajmo predloge in podjimo tako pripravljen pred pristojne organe na občini in povejmo: to potrebujemo. Sistem izobraževanja odraslih nudi obilico možnosti. Kdor le hoče, lahko postane mojster, pa tehnik in tudi obrtni inženir. V gospodarstvu nam najbolj primanjkuje srednjih strokovnih kadrov. Danes lahko to še rešimo z milijoni dinarjev, čeč nekaj let pa bodo milijarde premalo. Programi za izobraževanje borcev naj bodo predvsem strokovni, ne strahotni s slovnico, z matematiko in z zapletenimi formulami tam, kjer to ni posebej potrebno!

Kadar razpravljamo o otrocih padlih borcev, je razen ma-

terialne skrbi še posebej potrebna dobrišna mera ljubezni, razumevanja in pozornosti. Tem otrokom mora družba nadomestiti starše in jim oskrbeti vzgojo, ki ne bo v sramoto velikim ciljem, za katere so njih očetje in matere padli. Skromno, toda zelo potrebno opozorilo naj bo podatek, da le majhen del otrok padlih prejema v našem okraju štipeidije podjetij! Primerjaj dveh deklet, otrok padlih borcev, ki v Novem mestu obiskujeta učiteljske, ki sta zelo dobri učenci, pa vsak dan v cerkvi - kaže, da otrokom padlih premalo nadomeščamo starše. Vrzel bomo izpolnili le z neposrednimi stiki, z obiski in z razgovori, ki jim bodo najbolj neposredno dokazali, da jih družba ni pozabila.

Ne bomo posebej govorili o spomeniškem varstvu, o dejavnosti ZB na zgodovinskem področju, o sekciji internirancev, o zdravljenju borcev, na kratko o vsem, o čemer so na konferenci razpravljali. Konferenca je prežeta z duhom revolucionarnosti ugotovila: bivšemu borcu moramo v današnji družbi dati prostor, ki mu kot začeti in prvemu zdaruje to družbe nedvomno pripada. Pokazala je pota in načine, kako bomo to dosegli, velik delež nalog pa bodo morali prevzeti DS, združni sveti, organi družbenega upravljanja in vse organizacije. Kadar bodo razpravljali o borcih, bodo morali ugotoviti konferenca v vseh primerih upoštevati in uresničevati.

Razen domačih predstavnikov oblasti in družbenih organizacij so se konference udeležili tovariši: Niko Silih, Franc Pokovec-Poki, Franc Krescovan ter predstavniki OO ZB iz Gorice, iz Celja in iz Ljubljane. Konferenca je prejela pozdravno brzojavko OO ZB iz Kopra, delegati pa so poslali pozdravne resolucije predsedniku republike Josipu Brozju Titu, predsedniku ZB Jugoslavije Aleksandru Rankoviću-Marku in predsedniku Glavnega odbora ZB Slovenije Ivanu Mačku-Matiji.

Obvestilo Zveze borcev iz Semiča

Krajevni odbor Zveze borcev NOV v Semiču je sklenil, da bo za dvajsetletnico revolucije postavil v Semiču spomenik vsem, padlim v NOB, in drugim žrtvam fašizma. V ta namen zbira podatke o padlih oz. umrlih borcih in aktivistih s kratkimi življenjskimi podatki. Prav tako zbira odbor podatke o vseh dogodkih iz let NOB s področja bivše občine Semič. Odbor prosi nekdanje borce in aktiviste, da prispevajo za lokalno zgodovino Semiča med NOB svoje spomine, podatke in zapiske.

Predsednik republike tovariš Tito v Trebnjem

V torek, 2. maja, je ob 18. uri zavila z avtomobilske ceste v Trebnje kolona avtomobilov in se ustavila pred znano gostilno Springer. Iz avtomobilov so izstopili veselo nasmejeni predsednik republike maršal Tito, predsednik Ljudske skupščine I.R.S. Miha Marinko, generalni podpolkovnik Milan Zečelj in organizacijski sekretar CK ZKS Ivan Maček. Manjšo število ljudi na cesti je v hipu spoznalo tovariša Tita; navdušeno so ga začeli pozdravljati. Najbolj presenečena je bila mati z otrokom v naročju; maršalov avtomobil se je ustavil tik ob njej, tovariš Tito je izstopil in pobožal otroka.

Gostje so odšli na gostilniški vrt, kjer jim je Springerjeva postregla z domačo salamo, s krajskimi klobasami in pristnim dolejskim cvickom.

Vest, da je maršal Tito na gostinskem vrtu, se je po Trebnjem hitro raznesla. Na cesti in ob vrtni ograji se je zbralo več sto domačinov in okoličanov, ki so bili srečni, da se je predsednik republike ustavil na malici v njihovem kraju. Pionirji so hoteli videti dragega maršala od blizu. Kljub opozorilom starejših,

naj počakajo, da gostje pomalica, so se otroci zgrnili okoli maršalove mize in bili presrečni, da so v njegovi neposredni bližini. Iz vrst najmlajših državljanov je šel k maršalu dvajset mesecev stari Tomažek. Ob ploskanju vseh navzočih je podaril tovarišu Titu sopek pomladanskih cvetic, v imenu trebanjskih pionirjev pa je dragega gosta pozdravila Smolotova Vasja in mu izročila sopek tulipanov.

Pred odhodom je tov. Springerjeva povabila visokega gosta, naj se še kdaj oglasi v Trebnjem. Tovariš maršal je nasmejan odgovoril: »Se pridemo, samo da vemo kje ste...« Ko so gostje odhajali z vrta, so jim Trebanjci naredili gost spalir. Ob ploskanju in iskrenem pozdravljanju so vstopili v avtomobile in se odpeljali proti Ljubljani in Bledu.

Obisk maršala Tita je bil za Trebanjce velik dogodek. V gostilni pri Springerju in drugod se ves večer ni govorilo o drugem kot o obisku predsednika republike. Springerjeva mora vedno na novo pripovedovati o visokem obisku. - Na sliki: tovariši Tito, Marinko in Zečelj.

(Foto: Nace Bukovec, Trebnje)

155.515 prebivalcev v okraju

Ze pred prvim majem so bili znani prvi rezultati nedavnega popisa prebivalstva naše države: 1.521.356 več nas je kot pred 8 leti. S številko 18.512.805 smo stopili v devetnajsti milijon in če se bodo uresničila predvidevanja statistikov, bo imela Jugoslavija čez 5 let, se pravi leta 1966, že nekaj nad 20 milijonov prebivalcev. Po številu prebivalstva smo danes 26. država na svetu.

Seveda nas najbolj zanima je naša domača, »oziroma« podatki o nas samih. Točnih števil nam statistika seveda v tako kratkem času še ni mogla dati, vendar pa je elektronska »kuhinja« v Beogradu že povedala tudi podatke za posamezne okraje in občine. Danes živi v Sloveniji 1.534.368 ljudi, novomeški okraj pa je imel na dan popisa 155.515 ljudi; po občinah je stanje sledeče:

Novo mesto 1. 1953 5.134 prebivalcev, jih ima zdaj 6.844 (računano je samo ožje mesto, brez okoliških vasi, torej le strnjeno mestno naselje).

V okraju imamo 42.439 gospodinjstev, pred 8 leti pa jih je bilo 39.740. O drugih številkah zadnjega popisa prebivalstva bomo ob priložnosti poročali še kaj več.

Počastitev Gagarina

Poštne uprave štirih držav bodo izdelale znamke, posvečene prvemu kozmonavtu. Po svojem vesoljskem potovanju je Gagarin prejel toliko brzojav, da bi iz njih lahko naredili papirnato kaco, dolgo 4 tisoč kilometrov, je izjavil direktor brzojavnega urada v Moskvi.

Prvi diplomski izpit na ESS v Novem mestu

27. aprila je diplomiral na ESS z odličnim uspehom tovariš Jože Smajdek, pomočnik direktorja Narodne banke v Novem mestu. Čestitamo!

Pogled na delegate ZB med okrajno konferenco, kjer so budno spremljali poročila in razpravo. Kmalu po začetku jih je iznenadila delegacija treh gojenk internata za otroke padlih borcev iz Bršlina, ki so konferenci v prisrčnem nagovoru zaželele obilo uspešnega dela in obdarile delovno predsedstvo s slovenskim simbolom - šopkom rdečih nageljnov in rožmarina.

12. in 13. maja dve veliki mladinski proslavi

V letošnjem jubilejnim letu nam ne manjka prireditve, saj je iz zgodovine NOB toliko svetlih spominov in trenutkov, ki ne smejo iti v pozabo. Vsekakor je tudi mladina poklicana, da te spominske čuva in se jih spominja. Tako bodo študentje strojne fakultete iz Ljubljane imeli na Bazi 20 v petek, 12. maja, svojo prireditev za 20. obletnico revolucije. Udeležilo se je bo okoli 600 študentov in približno enako število mladine iz novomeškega okraja. Ogledali si bodo Bazo 20 in Stare žage, obenem pa bodo imeli prireditev, na kateri bo govoril tov. Franc Pirkovič. Seveda bo pri programu sodelovala tudi naša mladina.

Pred kratkim oživela sekcija naših študentov v Zagrebu bo imela svojo prvo večjo prireditev v soboto, 13. maja, na Sijalenu pri Zagrebu. Za pokroviteljstvo so prosili org. sekretarja ZKS tov. ing. Jožeta Legana, ki bo prižgal partizanski ogenj. Studentje pa bodo prejeli klubske izkaznice. Sd.

Seminar o finansiranju šol

9. maja je bil v Novem mestu v prostorih izobraževalnega centra enodnevni seminar, ki so se ga udeležili upravičenci šol iz novomeškega okraja, predsedniki občinskih svetov za šolstvo, predsedniki odborov za sklade in predstavniki političnih in družbenih organizacij. O šolskih problemih, o novem finansiranju šol in o šolskem samoupravljanju sta govorila predsednik republike gostje sveta za prosveto in kulturo tovariš Vlado Majhen in podpredsednica OLO v Novem mestu tovarišica Vilma Pirkovič. Več bomo o seminarju poročali v prihodnji številki.

Danes občinska konferenca ZKS v Črnomlju

V prosvetnem domu v Črnomlju se bo začela danes ob 8.30 občinska konferenca ZKS. Poročilo o delu občinskega komiteja ZKS za razdobje od maja 1959 do maja 1961 so dobili delegati že pred konferenco.

Miloš Jančič, nov predsednik okrajnega odbora ZB

Na sobotni okrajni konferenci Zveze borcev NOV so delegati izvolili nov odbor in nadzorni odbor; za predsednika je bil izvoljen tovariš Miloš Jančič. Izvoljeni so bili tudi delegati za IV. kongres ZB Jugoslavije: Niko Silih, Lojze Colarič, Franc Košir, Martin Pavlin, Janez Potočar, Martina Petrič in Miha Počrvina.

Priznanje novomeški Mlekarni

Na I. jugoslovanski kmetijski razstavi v Novem Sadu so pred dnevi razdelili nagrade za najboljše razstavljene pridelke in kmetijske izdelke. Med nagradenci mlečnih proizvodov je tudi »Mlekarna« iz Novega mesta, ki je dobila za razstavljene sir »bel paese« nagrado 60.000 dinarjev in diplomo.

Gostinci o svojih problemih

Zdaj ima sleherni gostiče, ki zadovolji gosta, dovolj prometa - Zasebniki v okraju bi lahko precej zaslužili tudi z oddajanjem sob turistom - Za prikupnost gostišč je treba dostikrat le malo denarja, pa veliko dobre volje in čuta odgovornost, da je turizem pomembna gospodarska panoga

Konec preteklega meseca je bil v Novem mestu izredni občni zbor okrajne gostinske zbornice. V zelo živahni razpravi po poročilu, ki ga je dal predsednik zbornice Rudi Pintar, je sodelovalo več gostincev in gostov, med njimi tudi predsednik republike gostinske zbornice Davorin Ferligoj in predsednik okrajnega ljudskega odbora Niko Belopavlič.

VEČJI PROMET V GOSTINSTVU JE ODSEV VIŠJEGA STANDARDA

Splošni gospodarski in družbeni napredek se močno kaže tudi v povečanem prometu v gostinstvu. Vse več avtomobilov in drugih prevoznih

sredstev ter vse pogostejši izleti gospodarskih in družbenih organizacij ter posameznikov so pripomogli k večjemu prometu v gostinstvu, hkrati pa kažejo, v katero smer naj bi se razvijalo naše gostinstvo. To in ugodni ekonomski instrumenti, sproščeni sistem delitve celotnega dohodka, nov način nagrajevanja so, in bodo imeli na poslovanje gostinskih organizacij še posebno ugoden vpliv, zato sta dosegla gostinstvo in turizem na področju okraja v preteklem letu največji povzpon. Z minimalnim povečanjem kapacitet (Otočec, Šmarješke Toplice) je gostinstvo preseglo plan za 36,4 odstotke, v primerjavi z letom

1959 pa je doseglo večjo realizacijo za 35 odstotkov (od 946 milijonov dinarjev v letu 1959 na milijardo 273,5 milijonov v lanskem letu). Promet pa bi bil še večji, če ne bi bilo nekaj zelo negativnih pojavov, kot so črni vinočiči, veselice posameznih družbenih organizacij, prikrievanje prometa zasebnih gostincev in nagel porast bifejev gospodarskih in družbenih organizacij.

OSKRBA JE SEPALA

V preteklem letu je predvsem sepala preskrba z brezalkoholnimi pijačami in pivom. Krivda ni toliko v pomankljivi teh pijači, ampak v nespособnosti komercialne službe oskrbovalnih podjetij, ugo-

tavlja poročilo. V razpravi je bilo poudarjeno še, da nekateri nepotrebni prevozi občutno podražujejo pijače (primer: koka iz Novega mesta potuje v Karlovac in iz Karlovca v Belo krajino, namesto da bi potovala direktno v Belo krajino). Sklenjeno je bilo, naj bi podjetja, ki proizvajajo pijače, uvedla tudi dostavo do gostišč - nekakšne krožne vožnje, kjer bi pijače dostavljali, hkrati pa pobirali prazno embalažo.

PRIVLAČNIH PRIVATNIH GOSTIŠČ SE VEDNO MALO

Od izdaje predpisa o minimalni ureditvi in opremljenosti (Nadaljevanje na 3 strani)

VREME

od 11.-21. maja 1961
Okrog 14. maja trajen dež z ohladitvijo. Drugače bo približno do 18. maja v glavnem sončno vreme s pogostimi nevihtami.
Nekako od 19. maja dalje dolgotrajno deževje in hladno. V.M.

Slabo porabljeni milijoni

Brežiška opekarna ima letos načrt izdelati 4,5 milijonov opernih enot. Plan je za 10,5 odstotkov večji, kot je bil lani. Človek bi na prvi pogled rekel: »Lep uspeh. Napredek. Le tako naprej!« Toda žal ni povsem tako.

Opakarna ima letni plan 4,5 milijonov opernih enot, medtem ko je zmogljivost krožne peči 8 milijonov opernih enot na leto, prav tolikšna pa je tudi zmogljivost sušilnice. Ozko grlo predstavljajo stroji (stiskalnice, mlinci, dodajalci in mešalci) in prav zato ne morejo do kraja izkoristiti zmogljivosti krožne peči in sušilnice. Proizvodnja je torej za polovico manjša, kot bi lahko bila. Kljub temu pa je v operkarni zaposlenih precej ljudi več, kot bi jih bilo, če bi imeli stroje.

In vendar nakup strojev ne bi bil tako velik izdatek, če upoštevamo, da bi se proizvodnja podvojila. Stroji bi veljali le 40 milijonov dinarjev, medtem ko je stala krožna peč preko 100 milijonov dinarjev. Seveda se bomo takoj vprašali, kdo je predvidel povečanje zmogljivosti krožne peči in sušilnice, povečanja zmogljivosti strojev pa ne, in kdo je dal posojilo za polovično rekonstrukcijo. Pojasniti moramo takoj, da je bil investicijski program odobren po starih cenah, nove pa so bile seveda večje — tako je denarja za stroje zmanjkalo. Kljub vsemu pa tako gospodarjenje ni opravičljivo.

Prav zaradi takih, polovičnih investicij je proizvodnja

manjša, stroški večji in zato tudi proizvodi dražji. Posebno naraščajo cene gradbenega materiala. To pri takem načinu gospodarjenja res ni čudno. Kot trninja vsemu pa je slati, da tu in tam razmišljajo o gradnji novih operkarn ali pa jih že grade. Stale bodo verjetno več kot 40 milijonov dinarjev, proizvodnja pa bodo imele najbrž manjšo od 4 milijonov opernih enot. Ne trdim, da ni s danes potrebne nove operkarne, nasprotno — mislim

celo, da bi jih bilo potrebno graditi, ker ne kaže, da bo tempo graditev v Jugoslaviji popustil in bodo torej operkarne še donosna podjetja. Vendar ne bodo nikoli donosna, če jih bomo zgradili do polovice in potem začeli graditi nove do polovice. Dokončajmo najprej eno in potem začnimo graditi drugo, če hočemo imeti večjo proizvodnjo, manjše stroške in donosna podjetja, kar bo vse vplivalo tudi na našo življensko raven. P.

BARVA NE OPRAVIČUJE

Pred dnevi sta se pred okrajnim sodiščem v Trebnju zapovarjala logarja pri Lesni poslovni zvezi v Novem mestu. Obtožnica je navajala, da sta J. in Stranje vasi pri Dobrnicu in K. z Vrbovca kot logarja pri omenjeni poslovni zvezi zlorabila svoj položaj. Že v zimskih mesecih 1959 sta J. in K. kupila gozd, v katerem je bilo največ bukovih dreves. V začetku 1960 sta dobila sečno dovoljenje za manjšo količino lesa. J. in K. pa sta kar pohitela, čeprav bi kot logarja morala vedeti, da je sečnja dovoljena do marca meseca. Ker sta logarja pričela sečiti že januarja, je bilo kaj sumljivo, da pri stvari nekaj ni v redu. Logarja sta meni nič tebi nič na svoj odlok začela marljivo podirati bukev za bukvijo in v kratkem času

spravila na tla 200 kubičkov bukovih hlodovina in skoraj povsem očistila drevje na polhektarski gozdni površini ter les prodala. Razumljivo je, da so jima kmalu prišli na sled in ju je p. sodišče tudi obsodilo: oba sta dobila po 30 dni zaporu in plačala vsak po 100 tisočakov.

Kar čudno se sliši, da take ljudi še srečamo. Zamislimo si, kaj bi bilo, če bi bili vsi logarji taki in vsi ljudje logarji? Z.

Manj društev, toda ta sposobna!

Zapiski s plenuma Okrajne gasilske zveze v Dol. Toplicah

Pretekli mesec je bil v Dolenjskih Toplicah plenum okrajne gasilske zveze Novo mesto. Gasilci so se na njem pomenili o združevanju društev, o bodočem delu in gradnji gasilskega doma v Novem mestu.

Glede združevanja so bili mnemja, da je potrebno, saj imamo v okraju precej društev, od katerih mnoga niso delavna. Pobuda za združevanje naj bi prišla »od spodaj«. Društva naj bi sama ugotovila, če so sposobna samostojno delati ali ne. Združena društva bi bila kadrovska okrepitva, na sedežih bivših društev pa bi še vedno ostale operativne enote, ki bi jim ostala vsa oprema starih društev. Združevanje je v nekaterih občinah pokazalo že lepe uspehe (Sevnica).

Nove oblike dela, združevanje društev in ostale spremembe v gasilstvu so nujne, saj je povsod — posebno pa v gospodarstvu in komunalnem upravljanju — viden ogromen napredek, medtem ko gasilstvo za-

ostaja. Protipožarna zaščita, ki varuje družbeno in privatno premoženje, bo postala enakovredna ostalim službam v komun.

Gasilska društva naj skušajo pritegniti v svoje vrste več

Smrt pod traktorsko prikolico

25. aprila se je zgodila na Smi. nelski cesti huda prometna nesreča, v kateri je izgubil življenje 5-letni Stefan Galič. Traktorist Janez Galič je peljal iz Smihela na kandidsko železniško postajo hlede. Vozil je pravilno po desni strani in z zmerno hitrostjo. Ko je na ovinku pri postaji zavijal, je otrok prišel in skušal pod zadnje kolo prikolice vtakniti koruzna stebila. Po vsej verjetnosti se je pri tem spopadel ob koruznico in padel tako nesrečno, da mu je prišla glava prav pod zadnje kolo prikolice. Bil je takoj mrtev.

Socialistična skupnost je hvaležna vsem kvodajalcem — sledite požrtovalnim možem in ženskam, ki ne sebično pomagajo drugim!

Tovarna jedilnih in tehničnih olj »Sončnica« Domžale

- NUDI CENJENIM POTROŠNIKOM PRVOVRSTNA
- JEDILNA OLJA, RASTLINSKA TEHNIČNA OLJA
- IN OLJNE POGACE, KI SO ODLIČEN DODATEK
- ŽIVINSKI KRMAI.

GOSPODINJAM ZLASTI PRIPOROČAMO, DA V TRGOVINAH ZAHTEVAJO NAŠE PRIZNANO NAMIZNO JEDILNO OLJE »BISER« V LITRSKIH STEKLENICAH.

OBJAVE — RAZPISI — OBVESTILA

Tretje cepljenje proti otroški paralizi v občini Novo mesto

Tretje cepljenje predšolskih otrok, rojenih od leta 1954 do leta 1960 proti poliomielitu (ohromelost) bo na območju občine Novo mesto v drugi polovici maja 1961 po sledečem razporedu:

- Območje Zdravstvenega doma Novo mesto: Novo mesto — Otroški dispanzer 19. in 22. maja ob 9. uri; Kromovca 22. maja ob 9.30 pri Prešernu; Ločina — 19. maja ob 9.30 pri Bernsu; Dolž Soteska — 15. maja ob 9. uri; Stopički; Bršljin — 18. maja ob 11.30 v Zdravstvenem domu.
- V naslednjih krajih bo cepljenje v osnovnih šolah: Smarjeta — 22. maja ob 8. uri; Ojsterc — 19. maja ob 9. uri; Gaberje — 22. maja ob 8. uri; Brusnice — 22. maja ob 9. uri; Mali Siatnik — 22. maja ob 10. uri; Stopiče — 20. maja ob 9. uri; Podgrad — 20. maja ob 9. uri; Karteljevo — 19. maja ob 8. uri; Globočič — 18. maja ob 9. uri; Mirna peč — 18. maja ob 9.30; Brčnava vas — 23. maja ob 8. uri; Smihel — 20. maja ob 8. uri; Prečna — 18. maja ob 11. uri; Bela cerkev — 22. maja ob 10. uri.

Območje Zdravstvene postaje Straža-Toplice: Straža — 13. maja ob 14. uri v ambulanti; Toplice — 16. maja ob 14. uri v ambulanti. V osnovnih šolah: Soteska — 15. maja ob 17. uri; Poljane — 16. maja ob 16.30; Gor. Sušice — 17. maja ob 15. uri; Laze — 17. maja ob 16.30.

Območje Zdravstvene postaje Sentjerne: Cepljenje bo povsod v osnovnih šolah: Sentjerne — 22. maja ob 8. uri; Skočjan — 23. maja ob 13. uri; Drča — 24. maja ob 13. uri; Orebovica — 24. maja ob 14. uri; Zameško — 24. maja ob 15. uri.

Območje Zdravstvene postaje Zuzemberk: Cepljenje bo povsod v osnovnih šolah: Sela-Sumbar — 23. maja ob 13.30; Smihel — 23. maja ob 14. uri; Ajdovec — 23. maja ob 13. uri; Dvor — 30. maja ob 16. uri; Prevole — 31. maja ob 15. uri; Sela — Hlince — 31. junija

Zadružna hranilnica in posojilnica, Novo mesto

obveščata stranke, da bo z 20. majem 1961 preneša vse svoje poslovanje hranilnice službe in posojilniške službe na Komunalno banko v Novem mestu, kjer se bodo ti posli vodili dalje. Stranke prosimo, da se od 21. maja dalje obračajo v navedenih zadevah na Komunalno banko. Istočasno obveščamo svoje komitente, da se z istim dnem preneša na Narodno banko, posojilnico v Novem mestu, vsi fi-ro račun, račun skladov in plačilni promet, medtem ko se posli kratkoročnega in dolgoročnega kreditiranja prenesejo na Komunalno banko v Novem mestu.

Razpis delovnega mesta

Upravni odbor in komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij v INŽENIRSKEM TRANSPORTNEM PODJETJU, NOVO MESTO, razpisuje naslednja delovna mesta:

SALDOKONTISTA

Pogoj: srednja strokovna izobrazba ali nižja strokovna izobrazba z nekaj leti prakse. — Plača po dogovoru.

Zavod za stanovanjsko izgradnjo, Novo mesto

razpisuje natečaj za zasedbo naslednjih prostih delovnih mest: 1. 2 gradbenih tehnikov za nadzorno službo Pogoj za sprejem je najmanj petletna praksa s strokovnim izpitom in pooblaščenim. 2. Računovodje. Pogoj za sprejem je srednješolska izobrazba s petletno prakso v finančni stroki. 3. Administrativke. — Pogoj za sprejem je dokončana administrativna šola z dveletno prakso. Plača se določi po pravilniku o plačah zavoda. Prošnje z življenjepisom pošljite na Zavod za stanovanjsko izgradnjo — Novo mesto, Novi tra št. 9, najpozneje do 25. maja let.

Razpis delovnih mest

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri ŽELEZNIŠKEM TRANSPORTNEM PODJETJU, NOVO MESTO, razpisuje naslednja delovna mesta: 1. Referenta za upravne in pravne posle. Pogoj: pravnik z ustreznimi prakso v gospodarstvu. 2. Sekretarja sekcije. Pogoj: pravnik ali uslužbenec z višjo strokovno izobrazbo in ustreznimi prakso v gospodarstvu. 3. Več gradbenih tehnikov za delo v upravi sekcije in na terenu. Pogoj: dokončana tehnična srednja šola, urejena v plačilnico. 4. Več samostojnih knjigovodij. Pogoj: dokončana srednja ekonomska šola s prakso ali uslužbenec z večletno prakso v knjigovodstvu. Nastop službe takoj. Plačilni in ostali pogoji po dogovoru. Pisemne ponudbe pošljite spletni službi Železniškega transportnega podjetja, Novo mesto, Ljubljanska 5, do 25. maja 1961.

»ALMIRA«

Alpska modna industrija RADOVLJICA

nudi cenjenim odjemalcem in potrošnikom razen svojih standardnih volnenih pletenin, nogavic in uslužnega barvanja volnene preje tudi bombažne trkotke, ki je zadnji krik mode. Elegantne ženske oblike, puloverji in moške srajce, so novi praktični in hvaležni izdelki v naravni in modni barvi, obojni proti pranju in svetlobi, za kar jamčijo izdatren barvil. Zadoljilji bodo vsakega potrošnika!

KMETIJSKA ZADRUGA z o. j. BREŽICE

razpisuje NASLEDNJA DELOVNA MESTA: 1. KNJIGOVODJE (saldokontist in blagovni) 2. ADMINISTRATIVNE MOČI 3. LESNEGA MANIPULANTA

Vsa delovna mesta so za upravo zadruga. Pod točko 1. srednja strokovna izobrazba v knjigovodstvu, pod točko 2. delovno mesto za lesno skladišče Brežice. Strokovna izobrazba s prakso. Osebnih podatkov po pravilniku. Stanovanja niso na razpolago. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Razpis velja do zasedbe delovnih mest. — Lastnorčno pisane ponudbe pošljite upravi zadruga.

NAČARJATI

Podjetje »Tito« iz Vogosče pri Sarajevu do letos poslalo na trg 65.000 motornih koles znamke »Prestis«. Razen nekaterih manjših delov bo vsem material domačega porokla.

Pred dnevi je začel kolektiv solkanske industrije اپنا graditi dve novi peči za apno. Dnevna zmogljivost obeh bo 80 ton. Peči, ki jim bosta kasneje sledili še dve novi, bodo zgradili še letos. S tem se bo proizvodnja živega hidriranega apna precej povečala.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITICNI PREGLED

V času, ko ni izšel Dolenjski list, se je zvrstilo lepo število pomembnih dogodkov, izmed katerih bomo omenili le najvažnejše: tiskovna konferenca o stanju posevkov v naši državi, posvetovanje o novem finansiranju na področju prosvete, razgovor Svetozarja Vukmanovića z urednikom Borbe o ekonomskih enotah in posvetovanje o izobraževanju žensk.

Posvetovanja o novem finansiranju na področju prosvete so se udeležili predstavniki Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, sekretariata ZIS za prosveto in kulturo ter drugih institucij. Podrobno so obravnavali prve izkušnje v uveljavljanju splošnega zakona o finansiranju šolstva. V referatu Krste Crvenkovega, sekretarja sekretariata ZIS za prosveto in kulturo je bilo med drugim poudarjeno, da po zakonu politično teritorialne enote iz

Več sredstev za šolstvo

svojih dohodkov letos za šole, ki jih financirajo, ne morejo določiti manj sredstev, kakor so jih odobrile za iste namene lani. Skupna vsota družbenih sredstev, ki se bodo v prvem letu novega načina finansiranja akumulirala za šolstvo, pa bo nedvomno večja od lanske. Nov način finansiranja bo omogočil povečati sredstva za izobraževanje tudi v nerazvitih krajih. Naša zakonodaja namreč upošteva dejstvo, da je treba na sedanji stopnji našega razvoja zagotoviti določeni standard izobraževanja, predvsem na ravni obvezne osnovne šole, zato nobeno področje ne bo zapostavljeno.

Na tiskovni konferenci o stanju posevkov je sekretar ZIS za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Slavko Komar dal izjavo, v kateri je opozoril, da je zaradi suše nujno potrebno dodatno pogojiti posevke z umetnimi gnojili. Če so se z družbeno posvetila, zadrage in kmetovalci ravnali po teh napovedih, potem smo posledice suše precej ublažili in bo tudi letos pridelek čimvečji. Kaže pa posebej podčrtati naslednji pouk: kjer so uporabljali agrotehniko, zemljo globlje preorali in pravočasno opravili seve, škoda ni občutna. Ta ugotovitev velja predvsem tudi za Slovenijo, kjer je stanje ozimne pšenice dokaj dobro. Občinski ljudski odbori so za svoja območja predpisali minimalne agrotehnične ukrepe in tako so kmetje posvetili večjo pozornost globokemu oranju in pognojevanju zemlje z umetnimi gnojili.

Zanimiv je bil razgovor Svetozarja Vukmanovića, predsednika Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, z urednikom Borbe o ekonomskih enotah. Med drugim je dejal, da so doslej mnoga podjetja postopno uvajala ekonomske enote in pri tem dosegala lepe uspehe. Ekonomske enote so najprej oblikovale osebne dohodke po proizvodnji, večidel v naravnih količinah, potem pa so dobile pravico do udeležbe po ekonomskih rezultatih, doseženih z znižanjem proizvodnih stroškov. Toda izkušnje kažejo, da bo treba storiti še korak naprej: na temelju novih družbeno ekonomskih odnosov oblikovati tudi novo moralo. To je področje za aktivno delovanje socialističnih sil: sindikatov, Socialistične zveze in drugih. Delavcem, ki zaostajajo ali ki ne znajo delati, bo treba pomagati in jih usposobiti. Nova morala pa ne bo dovoljevala kolektivni, da bi podpiral nedelavne ljudi ali na trpel protisocialistične pojave.

Uspešni konferenci žensk Jugoslavije v Zagrebu se je pred dnevi pridružilo posvetovanje o spletnem in strokovnem izobraževanju žensk, ki ga je organizirala vrsta zveznih ustanov in družbenih organizacij. Udeleženci so ugotovili, da so bile ženske v stari Jugoslaviji glede pravic izobraževanja zapostavljene, kar je pustilo globoke sledove. Danes so možnosti mnogo večje, toda sianje še vedno ni zadovoljivo. Podatki o strokovnem usposabljanju žensk iz novejšega časa kažejo, da so razlike v kvalifikacijski sestavi moških in žensk čedalje večje, namesto da bi se manjšale. Zaradi tega bo treba v prihodnje povečati prizadevanja za splošno in strokovno izobraževanje žensk. Možnosti za odpiranje novih delovnih mest za ženske so velike, saj bomo v naslednjem obdobju — do leta 1965 — povečevali število zaposlenih vsako leto povprečno za okrog dve sto tisoč.

ZUNANJEPOLITICNI TEDENSKI PREGLED

Po najnovejših vesteh je bil dosežen sporazum med ZDA in Sovjetsko zvezo. da se bodo pogajanja o razorožitvi med obema velešilama nadaljevala letos julija. Ta pogajanja so bila pred letom dni prekinjena. Vest je sicer vzbudila nekaj upanja in odobravanja, nikakor pa ne navdušenja ali pretiranega optimizma, ker je bila svetovna javnost v zadnjih petnajstih letih prevečkrat razočarana. In vendar je treba pozdraviti vsak nov poskus, da bi se resno načelo to osrednje vprašanje današnjega sveta. Tako je treba tudi gledati na novo ameriško-sovjetsko pobudo, čeprav v tem trenutku ne obeta dosti.

Ameriško-sovjetski načrt je približno takle: junija letos naj bi se začela posvetovanja o proceduri »po diplomatskih kanalih«. Naslednji mesec naj bi se v sešle sporazumele o sestavi konference, ki naj bi obravnavala razorožitve. Avgusta naj bi se začela pogajanja na konferenci, katere sestavo bi prej določile velešile.

V Laosu je prišlo dejansko do premirja, čeprav vojaška pogajanja med delegacijama obeh strank še niso rodila nobenega sadu. Še bolj nejasen je politični položaj, čeprav se bo 12. maja začela v Zenevi konferenca o Laosu. Še daleč je do sporazuma o sestavi nove la-

oške vlade in slišati je glasove, da utegneta priti v Zenevo kar dve laoški delegaciji, če že ne tri, namesto ene. Laški kralj skuša sestaviti vlado, ki bi jo vodil sam in vanjo sprejel zastopnike vseh laoških struj, čeprav nihče ne ve po kakšnem ključu naj bi se to zgodilo. Obstaja celo nevarnost, da bi prišlo do delitve Laosa na dva dela, oziroma na dve interesni sferi, kar bi seveda ne pomnilo rešitve tega vprašanja.

Pogajanja o razorožitvi

Secesionistični »ministrski predsednik« kongoške pokrajine Katange se je ujel v past, čeprav je kazalo, da je najbolj zvit in najbrezobzirnejši kongoški politik. Znano je, da je več dni ujetnik Mobutujevih vojakov, ki mu ne dovolijo, da bi se vrnil v Elisabethville. Sprva so uradni zastopniki leopardvilske vlade izjavljali, da Combe ni ujetnik in da mu samo zato ne dovolijo oditi v Katango, ker bi ga radi prisilili, da bi konstruktivno sodeloval na konferenci kongoških politikov v Coquilhatvillu. Toda ton izjav leopardvillskih zastopnikov je postal čedalje ostrejši, dokler ni zunanji minister leopardvilske vlade

Bomboko na tiskovni konferenci v Coquilhatvillu povedal, da bodo Mojza Combeja postavili pred sodišče zaradi zločina proti državi, oziroma zaradi veleizdaje. Dodal je, da bodo Combeja sodil zaradi pobiranja ljudi iz plemena Baluba v Severni Katangi, zaradi upora proti osrednji vladi — po navodilih iz tujine — zaradi nezakonitega prisiljanja letal, streliva in denarja leopardvillskega režima itd. Bomboko je tudi

Pogajanja o razorožitvi

dejal, da so oblastva v Katangi »nezakonito« umorila Patrica Lumumbo, ki bi moral priti pred sodišče. Značilno je, da je zadnje obtožbo izrekel zastopnik tiste vlade, ki je Lumumbo izročila v »varstvo« disidentu Combeju, dobro vedoč, kakšna usoda čaka Lumumbo v Combejevih rokah. Toda vse kaže, da bo leopardvillski režim skušal zdaj ubiti dve muhi na en mah: znebiti se nevarnega tekmeča iz Katange, hkrati pa ga obtožiti za zločin, ki je prešel ves svet, za umor Lumumba, za katerega je leopardvillski režim prav tako odgovoren kot odpadnik Mojz Combe.

Kratke Z RAZNIH STRANI

Prifukujejo, da se bodo alžirsko-francoska pogajanja o premirju v Alžiriji začela med 15. in 22. majem v mestecu Evianu pri Zenevskem jezeru. Prva pogajanja so preprečili atentati francoskih skrajnežev v Evianu in generalni puč v Alžirju. Po neuspehu tega puča očitno ni več nobene ovire za začetek teh pogajanj.

V Katru se je končala konferenca zunanjih ministrov šest afriških držav Gane, Gvineje, ZAR, Malija, Maroka in Alžirije. Glavni uspeh konference vidijo opazovalci v tem, da je se bolj utrdila zmožnost afriških dežel in se bolj konkretizirala skupno politiko teh dežel v Afriki in v svetu.

Novi generalni sekretar NATO Dirk Stikker je na začetku prve seje sveta ministrov Atlantskega pakta v Oslu dejal, da »mora NATO prispevati večlike napora, natančno s stalnimi in odprtimi posvetovanji, še bolj vključiti znanje politiko včlanjenih držav pred važnimi in morda odločilnimi novimi dogodki«.

Približevanje splošnih volitev v Turčiji, čedalje bolj ozvilja dejavnost političnih strank in njihove boj za vpliv. V napetem vzdušju ima največ upanja na zmago na volitvah Indžijeva republikanska stranaka.

Motorist podlegel poškodbam

2. maja ob 13.40 se je zgodila na cesti pri Dolenjem Leskovcu pri Doblihah živina nesreča. Jože Kozina iz Podvaha pri Sevnici se je na ravni in gladki cesti iz neznanega vzroka zaletel z motornim kolesom S-252 v kup gramoz ob robu ceste. Dobil je hude poškodbe in je bil prepeljan v brežiško bolnišnico, kjer je ponoči podlegel poškodbam. Na motornem kolesu je šlo za 39.000 dinarjev.

Nabirajte zdravilna zelišča

Cveti: gljoga-belega trnmedvedove hruške, male marjetice, divjega kostanja brez debelega stebila, ranjaka, akacije, bele detelje, rdeče detelje.

Listi: gozdne jagode, ozkolistnega trpotca, širokolistnega trpotca.

Rastline: krvavega mlečaka, koprtika, s korenino, otlince, smolnice, grenkuljice, vodne krene, navadne ramašle, grenke ramašle, ženjkija, zdravilnega jetičnika.

Korenine: male norice, bodče neže-kompave, sladkih korenin, regrata (samo rumenega), pekoče koprive, repinca, arnike, srčne moči.

Lubje: češminovih korenin, krhljice.

Razno: gljogovi vršički s cvetom.

Pohihte z nabiranjem! Razen navedenih zelišč odkupujejo še nekatera v manjših količinah. Navodila in cene dobite v vaši zadrugi ali pri gosad, skladišče, Novo mesto, Slakova ul. 8.

Da nas ne bodo nosili valovi

Vodna skupnost se je približala komuni — Vodno gospodarstvo združuje interese širšega področja, zato ga ne bomo cepili na občinske skupnosti — Čim manj dotacij, toda čimveč investicijskih posojil

Občni zbor Vodne skupnosti Dolenjske 28. aprila je potekal v znamenju razprav o novih predpisih, ki jih uveljavljamo. Merila novega sistema v gospodarstvu so našla odmev tudi v vodnogospodarskem razvoju našega področja. Občni zbor je razpravljaval o novih pravnih, o predračunu Vodne skupnosti za leto 1961 in o novem načinu pobiranja prispevkov ter je predlog upravnega odbora za našete novosti tudi sprejel.

Pred občnim zborom smo se morali odločiti, ali obdržimo Vodno skupnost Dolenjske in jo prilagodimo novim pogojem ali pa ustanovimo občinske in medobčinske vodne skupnosti. Razmišljanja in razgovori s predstavniki vseh občin so privedla upravni odbor do ugotovitve, da bo najbolje, če vodna skupnost ostane. In vzklici? Tekoče vode in zemljišča, ki jih je treba osušiti, se ne omejujejo na področje ene same občine. Reke teko skozi vsi republiko, skozi več okrajev, preden prestopijo mejo druge republike. Vodna skupnost skrbi za regulacijo vodotokov, za čiščenje industrijskih odpadkov, ki bi sicer onesnažile reke, hkrati pa z dobrim vodnim režimom skrbi tudi za osuševanje zamočvirjenih kmetijskih površin. Za tako obsežne naloge so potrebna znatna sredstva in združenje interesov področja, ki pogostokrat presegajo meje okraja, neredko pa celo meje republike. Tako obsežnim nalogam občinske vodne skupnosti ne bi bile kos, zato je bilo pač najbolje obdržati Vodno skupnost Dolenjske v sedanji obliki.

Da ne bi obšli razvijajočega se komunalnega sistema, bodo v okviru občin delovali pododbori Vodne skupnosti. Komune bodo skrbele za to, da bodo najpomembnejše naloge vodnega gospodarstva zajete v družbenih planih, podoborbi pa bodo odločali, katera dela so na njihovem terenu najnujnejša. Ker so potrebe navadno največje v nerazvitih občinah, ki denarno najmanj prispevajo, je zagotovljeno prerenje sredstev v mejah okraja. Pri tem bo pomembno merilo disciplin članov pri plačevanju prispevkov.

Ker bruto proizvod ni najboljši merilo za plačevanje članskega prispevka, uvaža

novi pravilnik nova in boljša merila. Proizvajalci električne energije plačajo prispevek od kilovatih ur, ostali potrošniki vode pa so razvrščeni v štiri skupine in plačujejo prispevek po stopnji onesnaženosti vode po uporabi (odplakne vode). Zaradi gospodarske nerazvitosti našega področja je UO prispevke članov znižal. Precejšen problem je doslej predstavljala neizterjana članarina (16 milijonov), ker je Vodna skupnost ni mogla izterjati. Odslej bodo člani plačevali prispevke vnaprej po tromesečnih obračunih, kolikor pa jih ne bodo plačali, bo prispevek zasledila občinska uprava za dohodek.

Letos bo Vodna skupnost razpolagala s skoraj polovico več sredstev. Lani je bila zaradi ugodnega vremena večina del opravljenih, največ sredstev pa je bilo porabljenih za vodovode, ker je zahteval nagli industrijski razvoj nekaterih novih središč. Večja osnovna sredstva je Vodna skupnost pridobila s priključitvijo Sekcije za spodnjo Savo v Brežicah, ki je doslej pripadala bivši Upravi za vodno gospodarstvo LRS.

Po predračunu za leto 1961 bo porabljenih 203 milijone din za vodnogospodarska dela, od tega 97 milijonov za regulacije in kakih 28 milijonov za izdelavo načrtov, ostalo pa

za hudournike, osušitve in odpadne vode.

Člani so poudarili, da so nova pravila zdrav odsev razprav pred občnim zborom. Živahen pogovor se je razvil okoli plačevanja prispevkov združnih organizacij, kjer so merilo površine in pogodbeni in družbeni proizvodnji. Nekateri so izrazili strah, da bi to utegnlo negativno vplivati na nadaljnji razvoj pogodbeno proizvodnje v kmetijstvu, končno pa so v razpravi ugotovili, da je razvoj kmetijstva tako hiter, da članarina Vodne skupnosti nanj pač ne more vplivati.

Pri osušitvenih delih nastane večkrat problem gospodarjenja z osušeni zemljišči zasebnikov, ki nimajo dovolj sredstev za drenažna dela. Z drugimi se v takih primerih umikajo, češ zemlja ni naša. Sporazumeli so se, da je treba v bodoče lastniške zadeve urediti že pred osuševalnimi deli, tako da bo področna druga zasebnike že prej vezala s čvrstimi kooperativnimi pogodbami. Vodna skupnost se bo odslej kar najbolj izogibala dajanju dotacij in bo, kjer bo le mogoče, dajala investicijska posojila za vodnogospodarska dela.

Na koncu zbrora so izvolili nov upravni in nadzorni odbor. Za predsednika upravnega odbora je bil ponovno izvoljen tovariš Viktor Zupančič. Občnega zbrora se je udeležil tudi inž. Lojze Kern, direktor UO za vodno gospodarstvo LRS. M. J.

Na volitve združnih svetov so se v brežiški kmetijski zadrugi še posebno temeljito pripravili. Pomagale so jim organizacije Socialistične zveze. Na območju KZ so imeli 48 volišč, za najlepše urejena volišča pa je zadruga razpisala nagrade. Prvo nagrado je dobilo volišče Bukošek (na sliki), 2. nagrado sta dobili volišči v Vel. Dolini in Skopceah, dve tretji nagradi pa sta šli na volišči v Cerkljah in Jesenicah na Dol. Razpisane so bile tudi nagrade za najhitreje opravljene volitve. Volilna komisija bo predlagala združnemu svetu 3 najboljša volišča za posebne nagrade. (Foto: Baškovič, fotograf v Brežicah)

Letos še več prijav za vojaške šole

Lani so v našem okraju dosegli zelo lep uspeh v prijavih za vojaške šole. Prijavilo se je kar 32 mladih fantov in deklet. Razpisu za podoficirske šole se je letos odzvalo 26 fantov, 25 pa bo skoraj gotovo sprejetih. Razen njih so v okraju še 4 študenti JLA: 2 v gimnaziji in 2 v srednjih tehničnih šolah. Vsak mesec prejema od 6 do 7 tisoč din stipendije. Po končanem rednem šolanju bodo nadaljevali študij na vojni akademiji.

Letošnji razpis za letalsko vojno akademijo je navdse ugoden. Prijavilo se lahko fantje, ki so rojeni 1945. In 1946. leta in so končali osemletko! O možnostih za vpis v ostale vojne akademije se bodo lahko dekleta in fantje kmalu seznanili z lepokov. Prijavili se bodo lahko vsi, ki so končali srednjo ali enakovredno šolo in so rojeni v letih 1940 do 1943. Fantje in dekleta, postojte pred lepaki, preberite jih in premislite!

Obet razveseljivih števil

Med prvomajskimi prazniki, se pravi 30. aprila ter 1. in 2. maja so imela naša gostišča ogromen promet. V teh treh dneh je obiskalo Otočec 8550 gostov s 1939 motornimi vozili. Gostišče je imelo 2 milijona 128.000 dinarjev prometa, kar predstavlja na vozilo 1100 din prometa, na gostu pa 250 din. Število gostov in iztržek na

Med prvomajskimi prazniki so dosegla naša gostišča rekorden promet: v 3 dneh 22.430 gostov v 12 večjih lokalih in planinskih postojankah — V gostiščih Otočec, Mokrice, Sremič, v vseh treh Toplicah, na Mirni gori, planinski postojanki na Sremiču, v novomeškem Metropolu in Kandiji ter v Gradu (Črnomelj) in restavraciji pri Čatežu so v 3 dneh našli nad 4.750 motornih vozil, iztržili pa so za prodana jedila, pijske, nočnine in kopenje 8.144.458 dinarjev — Na Otočcu so imeli samo 30. aprila milijon dinarjev prometa

Odločba za tramom

Izmed 6 kandidatov za članice novega združnega sveta so člani KZ v Šentjerneju izvolili komaj eno žensko, kar vsem zadržnikom in združnicam tega okoliša pač ni v čast! — Zastarelih pojmovanj, da je »mesto ženske v kuhinji in postelji pa nikjer drugje«, v mnogih naših krajih še vedno nismo uspeli pregnati

23. aprila so bile volitve v združni svet v šentjernejskem območju. Volili smo na šestnajstih voliščih. Volilna komisija si na šentjernejskem krajevni uradu še ni razdelila dela, ko je predsednik volilne komisije iz Zgornje Stare vasi Turk že prinesel rezultate volitev (v Zgornji Stari vasi so vsi volili že do četrta na osem jutraj). Na Mihovem so z volitvami končali ob osmih, nekoliko kasneje pa še v Mahorovcu, Čadražeh in v Dol. Mokricem polju. Vsi prvi volilni

odbori so bili za izredno voljo in odnos nagrajeni s po 2000 dinarji. Vsa volišča so zaključila volitve do 13. ure.

Povsod je šlo dobro, le na dveh mestih je škripalo. Iz Vrhpolja so namestno vesti o poteku volitev sporočili, da še volilnega odbora ni na volišču. Odbor se je sestel šele potem, ko so posredovali člani volilne komisije iz Šentjerneja. Ljudje iz te vasi niso slabi in so skoraj vsi člani zadruga, le pravega vodstva jim manjka.

Se slabše je bilo v Grobljah, kjer smo našli na volišču le enega člana volilnega odbora. Do desete ure sta vodila le dva, drugi pa so »šnopsali« v šentjernejskih gostilnah in se dušali, da »ne gredo volit, ker jim je bila vzeta gimnazija«. Janez Jordan je n. pr. dejal, da ne bo volil, dokler bo socializem v Jugoslaviji. Tudi Janez Lekše je odvrčal ljudi od volišča.

Tudi v Drčji ni bilo vseh članov volilnega odbora. Oglasili smo se na domu tovariša Jevnikarja iz Malega Bana. Zena nam je povedala, da mu niso sporočili, da je v volilnem odboru. Po naključju pa smo v hlevu za tramom odkrili skrbno zvito odločbo...

Sicer so volitve uspeli, saj je volilo na našem območju 98 odstotkov združnikov. Vendar

na kandidadni listi je bilo med 29 kandidati tudi 6 žena, izvoljena pa je bila samo ena! To dokazuje, da prevladuje med kmečkim prebivalstvom še vedno staro mnenje, da je ženo mesto v kuhinji, ne pa v družbenem in političnem življenju, čeprav bi žene prav v združnih svetih odigrale pomembno vlogo. Tak odnos do žensk zadržnikom šentjernejskega področja pač ni v čast!

Zaradi tipizacije proizvodnje prodajamo za nas nepotrebna osnovna sredstva:

- 9 vprečnih plugov
- 11 njivskih bran
- 3 okopalnice
- 1 spalnik
- 15 vozov
- 2 sani
- 2 vinogradniška mlina
- 2 škroplilnici
- 1 kosilnico odlagalko
- 1 sejalnico za koruzo
- 1 inkubator
- 1 luščilce za koruzo
- 2 mlatilnici Zmaj
- 1 mlin za sadje
- 9 sodov
- 1 repoziciono
- 3 sirarske kotle
- 7 brzozarilnikov
- 1 hladilnik s kompresorjem

Za podjetje bo licitacija od 11. do 15. maja 1961. Po tem datumu bomo prodajali tudi zasebnikom.

KMETIJSKO GOZDARSKO POSESTVO Novo mesto

TRGOVSKO PODJETJE »ŽELEZNINA« — NOVO MESTO

razpisuje delovno mesto

poslovodje

za vodenje poslovalnice Železnina-barve v Novem mestu

Kandidat mora imeti visoko strokovno izobrazbo v najmanj 5 let praxe v stroki in biti sposoben samostojno voditi poslovalnico.

Plača po pravilniku podjetja. Prijave sprejema uprava podjetja do 20. maja 1961.

Gostinci o svojih problemih

(Nadaljevanje s 1. strani)

stinskih obratov so potekla že 4 leta, niso obrabljiva so tem zahtevam ugodili le delno. Krivda je na nezainteresiranosti posameznikov, neenergičnih ukrepnih inšpekcijskih organov in na pomankanju investicijskih sredstev. Investicijsko kreditiranje doslej ni zajelo privatnega sektorja, zato je zbornica že predlagala okraju in občinam, naj bi ustanovili investicijski sklad za privatna gostišča, v katerega bi se stekalo 3 odstotke sredstev od prometa, ustvarjenega v zasebnih gostiščih. Tako zbrana sredstva bi zadoščala za ureditev 10 do 15 gostišč na leto. Dalje je bilo v poročilu in razpravi poudarjeno, naj bi občine pri odmeri dajatev pomagale z nižjimi dajatvami gostiščem, ki skrbijo za svoj napredek, skratka, ki investirajo, ne pa nasprotno, kot so dela doslej.

VPRAŠANJE: INVESTICIJE

Za gostinstvo ni več investicij iz zveznih sredstev, v republiškem skladu pa je na razpolago letos le 265 milijonov dinarjev, ki so že delno oddani. Tudi pogoj za največje posojil iz teh sredstev so za naše razmere težko sprejemljivi; investicijska vsota ne sme biti manjša od 30 milijonov dinarjev s 50 odstotki lastne udeležbe. Naša podjetja imajo zelo majhne investi-

cijske sklade, ki ne dajejo možnosti za razširjeno reprodukcijo.

KOMUNE SE VEDNO NISO PREDPISALE DAJATEV

Naša gostinska podjetja so odločila penzijske cene kar na slepo srečo, ker namreč še danes ne vedo, kolikšna je prispevek na poslovna sredstva, kolikšna je taksa na inozemske nočnine, kolikšna je turistična taksa pa tudi pavšali, kljub temu da smo na pragu sezone, še niso predpisani. Vse te dajatve bi komune morale že zdavnaj predpisati! Pri predpisovanju dajatev pa naj komune ne gledajo samo, da bodo dobile od gostinstva čimveč dohodkov, ampak naj jih predpišejo tako, da bodo v njih zajele boljše pogoje nekaterih gostišč in da bodo delovne kolektive izpodbujale k boljšemu poslovanju, kar bo vplivalo na izboljšanje skladov podjetij, plač kolektivov in dohodkov komun. V razpravi so gostinci poudarili, naj bi komune predpisale pavšale gostiščem za več let vnaprej, ker bodo gostišča le tako pravočasno izdelala cenike uslug, pa tudi cene v gostinstvu bodo stalnejše.

KADRE BOMO IZOBRAŽEVALI DOMA

Eden izmed predlogov zbornice je bil, naj bi v okraju ustanovili zavod za strokovno izobraževanje gostinsko-gospo-

darskih kadrov, v katerega bi se združili sedanja Gospodinjstva šola, Zavod za napredek gospodinjstva in predvideni Center za izobraževanje gostinskih kadrov. Zbornica je predlagala, da bi gostinske organizacije že letos ustanovile poseben sklad za vzgojo kadra, v katerega bi se stekal 1 odstotek od osebnih dohodkov, ki pa bi bremenil materialne stroške.

GORJANCI — DOLENJSKO POHORJE

Iz razprave predsednika OLO Nika Belopavličiča:

Turizem je ena važnih panog okraja in je posebno pridobila na pomenu z dograditvijo avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb. Prebivalci obeh republiških glavnih mest in industrijskih središč radi obiskujejo naš okraj, kar je s prevoznimi sredstvi hitro dosegljiv in ker je poln naravnih lepot ter zgodovinskih znamenitosti. Investicije, vlozene v gostinstvo, bi bile zelo rentabilne, celo bolj kot investicije, vlozene v industrijo. Imamo že nekaj večjih gostinskih objektov: Otočec, Smarješke, Dolenjske in Čateške Toplice, ki res še niso povsem dograjeni, manjka pa nam tudi več dobro urejenih manjših gostišč, ki bi dopolnjevala večja in hkrati nudila možnost, da se v njih dobro počuti državljani s skromnejšimi že-

ljam in dohodki. Za prijazno ureditev teh manjših gostišč ne bi bila potrebna posebno velika sredstva. Občinski ljudski odbori in okrajni ljudski odbor bodo podpirali vse, kar je v gostinstvu zdravega, vsa tista gostišča, v katerih se človek dobro počuti, ne glede na sektor lastništva.

Za turizem in gostinstvo je treba urediti še več drugih stvari in ne samo gostišča. Električno imamo že skoro povsod. Pito vodo je dobilo šani Trebnje, letos je na vrsti Mirna, Krka in druge reke pritegujejo vedno več turistov ribičev, zato je potrebno vlagati sredstva tudi v ribogojstvo. Podobno je z lovstvom. Obe ti panogi, predvsem pa lovstvo, nam prinašata tudi devize. Asfaltirati in urediti nameravamo nove ceste: preko Gorjancev, v dolino Krke in Mirne. Gorjanci so podobni Pohorju, imajo pa še to prednost, da so sredi vinskih gor in sadovnjakov.

Naši delovni ljudje-turisti si žele sprememb. Ne obiskujejo radi vedno istih gostišč, zato je že danes močno obiskano vsako gostišče, ki je kolikšak lepo urejeno, ki ima vsaj delno izbrano jed, ter plačaj in z njem prijazno postrežen. Taka gostišča bodo vedno dobro obiskana, saj je zadovoljen gost najboljša reklama, svede pa gostiščem ne bi škodilo, če bi postavila ob

cesti reklamne table, dale reklame v radio, časnike in podobno.

ZAKAJ POSTREŽNINA?

Iz razprave predsednika republiške gostinske zbornice Davorina Ferligoja: Naša gostišča so uvedla z novim letom postrežnino, večina pa jih še ne ve, zakaj je bila uvedena in kako se deli. Osnovni namen postrežnine je izboljšati življenjski standard gostincev, ker so bili doslej razen gozdarjev in kmetijev najnižje plačani, če pa upoštevamo plačevanje po kvalifikacijah, pa sploh najnižje. Zaradi nizkih dohodkov odhajajo gostinci iz svoje stroke. Danes manjka v Sloveniji 4000 kvalificiranih gostinskih delavcev, stanje pa se še vedno slabša. Prav postrežnina, se pravi povečani dohodki gostinskih delavcev, naj bi zavrla odhajanje gostincev v druge panoge gospodarstva.

V novomeškem okraju prenočujejo turisti v hotelih in prenočiščih, medtem ko je bilo še zelo malo primerov, da bi turistom oddajali sobe privatniki. Prenočič med sezone vedno primanjkuje, zato bi ljudje z oddajanjem sob lahko precej zaslužili, kakor zaslužijo po drugih okrajih (do 300.000 din na leto, pa tudi več). Privatna prenočišča naj bi si organizirala posamezna gostišča. Za prikupnost gostišča je treba zelo malo denarja in veliko dobre volje. Odlike gostišča so red, čistota in prijaznost. Manjša podeželska gostišča naj bi goste postregla

s pristnimi domačimi jedmi (šunko, klobasami itd.) ter pijačami (cvičkom, belokranjsko črmino, bizeljčanom). Iz naših gostišč naj bi izginili izumetničeni tuji izrazi za jedi (plošča à la... itd.); na jedilnikih naj bi jih zamenjali pristni domači izrazi. Posamezna gostišča naj bi obdržala

tudi svoje posebnosti (domače specialitete). Občni zbor gostincev našega okraja je za nam, Z veseljem bomo sproti poročali o vsem, kar bodo njihovi kolektivi in posamezniki poselej uresničili iz dolge vrste pobud in tokrat sprejetih sklopov.

JOZE PRIMC

Planinski dom Vinka Paderšiča pri Gospodični na Gorjancih (822 m) ima čedalje več obiskov, ker so lani v jeseni prav do doma potegnili lepo cesto. Iz Novega mesta prideta z osebnim avtomobilom prav do doma v dobrih 45 minutah lagodne, prijetne vožnje. Od svante, sedla na cesti čez Gorjance, kjer stoji okusna reklamna tabla novomeškega Planinskega društva, je do Gospodične le 11 km. Nova cesta je speljana čez košenice in skozi lepe gozdove; zadovoljila bo tudi razvajena turistja, zato obiščite Gorjance in planinski dom Vinka Paderšiča!

Prežeti z najnaprednejšimi stališči

najkomunisti v komuni z osebnim zgledom in prizadevnostjo vodijo v mehanizmu samoupravljanja — Zapiski z nedeljske občinske konference ZKS v Sevnici

365 komunistov sevnške občine je v nedeljo po 107 izvoljenih delegatih dajalo obračun svojega dela za čas od maja 1959 do maja 1961. Izbrpno, zelo samokritično poročilo o delu komunistov v občini za to obdobje so delegati dobili že pred konferenco. V njem so zajeti uspehi in pomanjkljivosti dela avangarde delovnega ljudstva sevnške komune. Nedeljska konferenca je te uspehe pregledala zelo kritično in odkrito; njena odlika je v razveseljivi ugotovitvi, kot je dejal na konferenci sekretar okrajnega komiteja tov. Pirkovič:

Zmagoslav Jeraj: DELAVEC (1961)

«Osnovno pri tem je, da ste jasno in odločno pogledali problemom v oči, da teh problemov ne skrivate». Poročilo kot razprava, sta pokazala, da je osrednje vprašanje dela komunistov v občini v reševanju naloge; mesto komunistov v novem komunalnem sistemu. Spremenjena vloga članov ZK v komuni izhaja iz nadaljnje širjenja pravic in dolžnosti vseh naprednih sil v komuni. Odpada čakanje na »navodila

Za lepše Brežce

Na zadnji seji Turističnega in opeševalnega društva v Brežicah so sprejeli pomembne sklepe za opešanje Brežic. Kot prva se bo morala umakniti stara hiša na železniški postaji (Mejonova). To razpadajočo zgradbo bodo porušili in na njenem prostoru uredili park pred postajo. Z deli bodo pričeli takoj po izletih dveh družin, ki stanujeta v že tako neprimernih stanovanjih. Obenem bodo rešili tudi vprašanje spomenika pri postaji, ki bo v bodoče postavljen na primernejši prostor v novem parku.

in okna naj bi v bodoče krasile cvetice in zelenje. Turistično društvo je sklenilo razpisati lepe denarne nagrade za najlepše urejena pročelja zgradb in tudi neposredno okolico hiš. Posebna komisija bo poročala upravniemu odboru društva, tako da se bo ocenjevalo skozi vse leto. Nagrade bodo razdelili ob prazniku občinskega praznika. Pravico do tekmovanja in seveda tudi do privlačnih denarnih nagrad imajo vsi stanovalci, lastniki hiš in organizacije.

Tudi podobni mesta bodo posvetili svojo pozornost. Vse kraj od kolodvoza do Save naj bi dobili turističnemu kraju primeren videz. Številne balkone

Na kopališču GRIC na Krki bodo opremili podporne zidove nad Krko z ograjo in namestili nove stopnice iz kopalnih kabin na ploščad. Ta ureditev bo v okras, seveda pa bo povečala tudi varnost kopalcev

DELI IN VLADAJ!

Čemu molk ob nezdravih notranjih odnosih v kolektivu KONFEKCIJE PAPIRJA v Vidmu-Krškem? — Kje je hrbenica delavskega sveta in upravnega odbora podjetja, v katerem vsi vedo, da marsikaj ni prav in pošteno, pa vendarle molče? Kje je v tem primeru ponos delavcev upravljavcev, čemu se ne oglasijo in ne naredijo reda v svojem kolektivu? — Nihče ne sme izigravati samoupravljanja, na Vidmu pa se to vendarle dogaja!

Nadalje želim, da bi se delovna disciplina nekoliko zaostri. To bo moč doseči le z zaposlitvijo mojstra in tehničnega vodje, ki bi vodila in organizirala delo v našem podjetju — je med drugim izjavila predsednica DS. Kmalu po objavi tega je preplašena prihitele povpraševala, če bi lahko popravili, kar je napisano ali objavili preklic... Na naša radovedna vprašanja ni odgovorila, razburjeno je gneta prste, oči so ji zalivale solze, bila je preplašena.

Eden izmed vzrokov: neurejeno nagrajevanje. Sistem nagrajevanja je nezdelan. Osebnih dohodke delijo po tarifnih postavkah na uro, po normah, udeleženi so se obsebi pri ustvarjenem dobitku, po zaključnem računu pa še vsako leto delijo nagrade. Norme v kartonažnem oddelku so nerealne, navzlic zahtevam delavk jih nihče ne povša. Morda bi lahko došli DS, toda ta se je »potegnil vase«, odkar je predložil direktorju lani izpremembo posameznih tarif, pa je predlog neznan kam izginil. V kolektivu šušljajo, da zato, ker so predlagali za kartonažo manj kot za ciklostil, v kartonaži pa, no — v kartonaži pa je marsikaj... Nato še nagrade; te je pač najlaže »pregrizniti«, zato ne manjka pogovorov o tem, kdo bi moral dobiti več in kdo manj, seveda šele nato, ko je že prepozno.

Nezdravi notranji odnosi so vzrok malodušja in neodločnosti med delavkami. Drug drugu se boje, v strahu, da bo ta ali oni prenesel še sveže kritične opazke direktorju na uho...

Raje bom molčala, služba je le služba! tako najbrž končujejo skrbi samovoljni delavci. Pa pustimo to in si ogledimo najprej vzroke. Predsednica DS je zazelela poostreje discipline in je imela popolnoma prav. Proizvodnja v obratu teče brez vodstva, nekako stihiško. Ni predelavcev in mojstrov, ki bi jo vodili in odredili naloge delavkam. Zato nastajajo vsak dan drobni spori, spremljani z izjavami: kaj pa si ti, ti me že ne boš komandiral! Kadar je treba naložiti avtomobil z izdelki in izložko poprijeti, se nekateri sličkajo. Avtomobil podjetja ni polno zaseden, toda medtem ko opravlja uslužnostne vožnje, se večkrat primeri, da ostane obrat brez surovin. Delavke morajo takrat dovažati papir z ročnimi vozčki. V obratu ni nikogar, ki bi bil pristojen dovoljevati odhode v mesto po opravkih, trenutno odsotnost pa je nato moč popolnoma osebno oceniti kot opravičeno ali neopravičeno.

Še so imeli premalo sredstev za razširitev obrata, so sklenili delati »udarniško«. Še prej so bile objubiljene za udarniško delo nagrade! Del udarniških ur je res nastal zvečer, popoldan in ob nedeljah, ostale udarniške ure pa na kaj svojstven način. Delavke so si na račun preseganja norm v rednem delovnem času pisale nekaj ur »udarniško« in obračunavale manj proizvoda. Ko so izvedeli, da nagrad ne bo, je padla odločitev: prav, pa izkoristimo te ure v obliki dopustov. Da bi se med takim dopustom »razmigali v prosti naravi«, je prizadevala Ivanka organizirati delo v direktorjevem vinogradu. Nekedne dne lani spomladi je vsa dopoldanska izmena med rednim delovnim časom vzela tak dopust in kopala v direktorjevem vinogradu, v proizvodnji pa je ostala ena sama delavka... Vendar niso samo kopali, tudi vzeli in kolili so, kop pa se je ustavila letos, ker je bilo na običnem zboru sindikalne podružnice marca slišati nekaj pripomb na ta račun.

V kolektivu sicer posamič razpravljajo o težavah, ki jih tarejo, toda na skrivaj, v strahu pred »vohljači«. Posamezniki se prilizujejo za drobtini-

to ali ono področje, ki ga najbolj miha in kjer bi rad sodeloval, povedal svoje stališče in dal svoje predloge. Vodilna vloga komunistov pri tem se kaže v najnaprednejših stališjih, za katera si komunisti prizadevajo.

V razpravi so delegati govorili zlasti o nadaljnjem razvoju kmetijstva v občini, o sistemu dela osnovnih organizacij ZK, o stanovanjski skupnosti in njenih problemih, pa tudi o ideološki vzgoji članov. Načeli so tudi vprašanje neuspelih zborov volivcev, pri čemer so poudarili, da je vsako iskanje vzrokov za tak neuspeh izven sebe napačno. Poročilo in razprava sta potrdila, da je eden izmed nerešenih problemov v organizacijah disciplina, gledana v luči demokratičnega centralizma. Zato je točna ugotovitev, da bi komunisti sevnške občine lahko v marsikaterem

vprašanju dosegli večje uspehe, če bi z večjo disciplino uresničevali naloge na svojih delovnih področjih. Sem sodi tudi problem večjega uveljavljanja žena v družbi, ki je odvisno v veliki meri od prednih stališč komunistov. Konferenca je razčistila vprašanje »starih« in »mladih« v organizaciji, pri čemer je jasno: »star« je za našo družbo samo ta, ki ne more ali pa ne zna prilagoditi svojega mišljenja razvoju in potrebam časa ter zaostaja za napredno idejo. Imamo pa tudi zelo stare ljudi z najnaprednejšo mislijo, ki so prav zavoljo tega mladi v pravem pomenu besede.

Sklepi konference, ki se je odlikovala z veliko samokritičnostjo, bodo dobra pomoč organizacijam ZK v občini; delegati so izvolili tudi nov 19-članski občinski komitej in revizijsko komisijo.

Za 27. april v Birčni vasi

Na večer pred obletnico ustanovitve OF, 26. aprila, je imel krajevni odbor SZDL v Birčni vasi slavno sejo v osnovni šoli. Na seji, ki so ji prisostvovali zastopniki množičnih organizacij, je govoril Jože Rataj in orisal vse važnejše krajevne dogodke od 1941 do danes. Spomin na padle borce so počastil z enominutnim molkom.

Dan pozneje so položili venec na grob padlih. O žrtvah je govorila šolska upraviteljica Angela Liliša. Pozneje je bila v osnovni šoli akademija. Nastopili so mladinci in mladinke, ki so pripravili lep program.

Mladino iz Birčne vasi moramo pohvaliti za njeno dejavnost na kulturnem in fizikalnem področju. Razen tega se mladinci marljivo pripravljajo na tekmovanja. V ta namen že vadijo mali nogomet. Prav tako pomagajo pri komunalnih delih. Pri šoli kopljejo

jamo, kjer bodo povečali vodnjak. V šolsko poslopje bodo napeljali vodo.

Mladinci se vedno odzovejo, kadar je treba pomagati. So poštvovalni in disciplinirani. Pridelu jim vedno rad pomaga učitelj Filip Rihar.

V nedeljo, 7. maja, je bila v Novem mestu letna konferenca občinskega odbora Rdečega križa. Po kratkih poročilih in pozdravih podmladkarjev RK iz osnovnih šol v Birčni vasi, Otocju, Sentjernejem in Prečni, ki so pokazali, da je dejavnost RK tudi zanj področje širokega in samospodbudnega dela so počastili spomin pred dnevi umrlega predsednika RK in aktivista Franceta Prijatelja. Na konferenci so bili tudi predstavniki bivšega občinskega odbora RK iz Žužemberka, občinski odbor RK iz Žužemberka pa se je hkrati združil z novomeškim občinskim odborom RK. V razpravi je sodeloval tudi predsednik okrajnega odbora RK v Novem mestu tovariš inž. Zobeč.

Rdeči križ dobiva na Dolenjskem vedno večjo vlogo, zlasti v novomeškem okraju. Če ugotovimo, da je ta organizacija doma že v sleherni dolenski vasi, tovarni, ustanovi, pa hkrati opazimo, da je ponekod članov RK vedno manj, kar je rezultat spremenjene vloge organizacije, saj je bil do nedavnega njen glavni namen, pomagati ljudem (razdeljevanje paketov in druga pomoč)

Do! Suhadol narodnemu heroju Vinku Paderšiču in njegovemu bratu Rudiju

Pretklo nedeljo se je zbralo na slovesnosti v Dolnjem Suhadolu pri Brusnicah več sto ljudi. Domačini in gostje iz vseh strani — Novega mesta, Brežice, Kostanjevici in drugod — so se udeležili odkritja spominske plošče narodnemu heroju Vinku Paderšiču-Batreji in njegovemu bratu Rudiju. Slavja so se udeležili nekdanji sovaščani obah padlih bratov, bivši borci, znanci in ostali. Goste je Dolnji Suhadol pričakal svečano okrašen.

Na slovesnosti je govoril Jože Zamljen-Drežec, predsednik komisije za spomeniško dejavnost pri okrajnem odboru ZB. Na kratko je orisal življenjsko pot obeh bratov, ki sta že v stari Jugoslaviji spoznala, da ljudstvo ne bo prineslo blagostanja ne hlapčevstvo ne molitev, ampak samo oblast delovnih ljudi. Oba sta se borila za našo boljše bodočnost in oba padla zaradi zasledjenosti in izdajstva ne-

katerih naših ljudi. Narodni heroj Vinko Paderšič je padel v Beceletovi jami, brata Rudija pa so ujeli in ustrelili na pokopališču v Brusnicah. Petnajst let je minilo od osvoboditve in v teh letih je prešla naša država iz zaostale kmečke države v industrijsko. Razne tehnične stvari in industrijski izdelki, o katerih si naši preprosti ljudje niso upali včasih niti sanjati, so postali zdaj njihova življenjska potreba. Petnajst let je minilo od osvoboditve, svoboda pa je terjala številne žrtve...

Na slovesnosti je nastopil tudi moški pevski zbor Dušan Jerab iz Novega mesta, doma j recitatorji, vod vojakov iz Novega mesta pa je ob odkritju izstrelil častno salvo.

Po končanem slavju je bila prosta zabava. Odrasli in bivši borci so obujali spomina, mladina pa je zaplesala.

Hvala vam, krvodajalci!

Zapiski s konference občinskega odbora Rdečega križa v Novem mestu

Zdaj RK ljudi predvsem prosvetljuje in jih izobražuje. Poročila so govorila, da so posamezne komisije v sklopu splošne dejavnosti pri občinskem odboru RK v Novem mestu delale zelo uspešno, še posebno velja pohvaliti odbor za transfuzijo, ki je pridobil 838 dajalcev krvi (prijavljenih je bilo 1125) in dal novomeškim bolnišnicam 250 litrov krvi. Komisija za zdravstveno prosvetljanje je pripravila pred 20 zdravstvenih predavanj, ki se jih je udeležilo približno 1000 poslušalcev, in 7 tečajev za domačo nego bolnika, ki jih je obiskovalo 55 deklet in žena. Odbor za borbo proti TBC se trudi, da bi bolnikom, ki se zdravijo na pljučnem oddelku novomeške bolnišnice, pripravil čimveč razvedrila. Odbor za borbo proti alkoholizmu ima težko nalogo, predvsem pa skuša od alkohola odvrniti nekronične pijance. Ponekod že otroke navajamo na vino in druge alkoholne pijače, zlasti v lučnih predelih. Tovariši vinorodni je v razpravi o borbi proti alkoholizmu povedal:

«Mi v Podgorju najbolj vemo, kaj se prvi bitki alkoholo-

lik. Shajamo se v gostilni. Če umre znanec ali prijatelj, pije mo na njegovi sedmici, češ bil je dober človek, le dajmo ga še en liter! Tako se počasi navajamo piti.

Podobno so poročali predstavniki bivšega občinskega odbora RK iz Žužemberka. Razni odbori v sklopu splošne dejavnosti RK so imeli težave pri delu; teh bo dovolj tudi po združitvi obeh občinskih odborov, seveda pa bodo morali bolj zažveti krajevni odbori RK, ki so doslej ponekod premalo delali.

Novi odbor, ki so ga izvolili iz vrst predstavnikov novomeškega in bivšega žužemberškega občinskega odbora RK, bo moral s povečano skrbjo urediti tečajne sklepe občinske konference. Poživitvi bodo morali krvodajalsko akcijo, organizirati

razne tečaje, predvsem pa bolj sodelovati z ostalimi organizacijami in razviti prodajno dejavnost. Novi odbor bo moral tudi večkrat odločno poseči tja, kjer zaposlene žene še nimajo higienskih kofličkov in če bo le mogoče, preprečevati nočno delo žena, zaposlenih v podjetjih in tovarnah.

Splošna skrb v prihodnje bo vključevanje novih članov v RK in redno pobiranje članarine, ki je bodo člani po novem plačevali 10 dinarjev na mesec ali 120 dinarjev na leto.

Na koncu plodne razprave so izvolili predstavnike za okrajno konferenco RK, ki bo v prvih dneh junija, ter delegate za republiško skupščino RK, ki bo 8. in 9. junija v Ljubljani.

I. Z.

ZDRAVI BOLNIM - TELEVIZOR!

Do torke opoldne smo dobili za televizijski sprejemnik, namenjen bolnikom TBC na pljučnem oddelku novomeške bolnišnice, naslednje nove prispevke:

Kolektiv osnovne šole v Kostanjevici na Krki je daroval 3.400 din; Mestni odbor RK-Novo mesto — 3.220 din; sindikat Železnine — Novo mesto — 5000 din; Sklad skupne porabe KZ — Kostanjevica — 5000 din; Anton Hanzelj, Gradac — 359 din; John Jalovec, Ohio-USA — 1 dolar — Krajevna organizacija RK — Vinica pri Črnomlju — 2000 din.

Skupaj se je nabralo do 9. maja 390.947 din.

Ker doslej Radio-elektro servis pri Stanovanjski skupnosti CENTER še ni mogel nabaviti zvočnikov za ozvočenje ležalnica in dveh dnevnih sob na pljučnem oddelku bolnišnice, žal še ne moremo predložiti točnega obračuna za vse izdatke v zvezi z televizijskim sprejemnikom. To bomo storili, brž ko bo mogoče. Vsem, ki so sodelovali v akciji, sporočamo, da novi televizor odlično sprejema in imajo bolniki z njim kot z radijskim sprejemnikom in gramofonom veliko veselja.

Iz Velikega Mraševega

Popravilo poti skozi vas je ena prvih želja tamkajšnjega prebivalstva. Pravijo, da se ne zanašajo samo na pomoč občine. Pripravljeni so sodelovati s prostovoljnimi delom. Vendar naj bi občina dodelila cestarja, ki bi vodil dela, in za začetek vsaj nekaj denarja.

Kovačija je bila v vasi dolga leta. Posluževali so se je tudi kmetje iz sosednje vasi,

Zaradi onemoglosti kovača je delavnica zaprta. Morda bi se le kdo našel, da bi prevzel to obrt, saj so pogoji zelo ugodni.

Oplemenjevalna postaja bi bila v tem kraju nujno potrebna, ker je tu veliko živine.

Gostilna, ki bi prodajala tobak in cigarete, bi imela prav tako dovolj dela. Vas je tik ob glavni cesti in ima 68 števk.

Beseda zate, zame, za vse nas!

Od 14. do vključno 21. maja bomo imeli tedne požarne varnosti. Da pa ne bo kdo len, da so prireditve tega tedna izključno le stvar gasilcev, naj povemo že takoj v začetku, da je eden požarne varnosti posvečen vsemu prebivalstvu.

Danes se tudi gasilstvo hitro izpopolnjuje. Gasilska društva vedno pogosteje zamenjajo staro orodje in opremo, zamenjujejo ročne gasilske črpalke z novimi, motornimi. Zlasti pa se modernizirajo in mehanizirajo gasilske enote v večjih, strnjanih naseljih. Tudi gasilska organizacija je dobila po vojni čisto drugačno nalogo. Pa tudi delo današnjih gasilskih društev se bistveno razlikuje od dela gasilskih društev pred vojno. Ne gre več samo zato, koliko požarov smo pogasili, marveč predvsem za to, koliko požarov smo s svojo preventivno službo preprečili in s tem obvarovali toliko in toliko ljudskega premoženja.

Čeprav se niso vsa gasilska društva tako dobro opremljena, da bi bila zmogljiva poseči v akcijo v vsakem primeru, vendarle lahko trdimo, da zmorej preprečiti marsikako požarno in drugo nesrečo. Nujno pa je, da znajo gasilci preventivno službo tolaščiti tudi ostalemu prebivalstvu — in prav tem je namenjen teden požarne varnosti.

Kaj je gasilska preventiva? Gasilska preventiva je preprečevanje požarov. Marsikdo, posebno pa naše gospodinjice, se bo vprašal, kako je mogoče preprečiti požar? Vzemimo primer iz gospodinjstva. Prvo, kar spada k preprečevanju požara, je, da so vžigalce na takem mestu, da ne morejo otroci do njih. Koliko velikih požarov so zakrivilo otroci, ki so se igrali s vžigalci! Da pride lahko do katastrofe, če gošpodinja polije sveža drva s petrolejem ali bencinom, je znano. Prav tako vemo, da pride lahko do nesreče, če dimnik na podstrešju nima vzdanih dimniških vrat, da uhaajo iskre skozi dimno odprtino v podstrešje. Pameten gospodar ne bo hodil v hlev, listnjak, na skedenj ali na podstrešje z odprto lučjo! Prav tako ne bo postavil žganjskih kotlov v lesene lope ali pod prištrike. Spomnimo se samo na velikanski požar v Prevolah, kjer je zaradi take ne previdnosti pogorela skoro vsa vas! Kakšno nevarnost predstavlja sicer tako koristna elektrika, je tudi znano. Kakšne nesreče nastajajo za-

radi nepravilnega ravnanja z električno in industrijski in v kmetijstvu, lahko mnogokrat beremo v časopisju. Kakšno škodo delajo našemu gospodarstvu gozdni požari, o tem bi se dalo napisati cele strani. Če kurši v gozdu, pogasi popolnoma vso žerjavico, ne odmetava v gozdu tlečih cigaretnih ogorkov in vžigalice, pa boš preprečil požar!

V tednu požarne varnosti je dolžnost naših gasilskih društev, da opozarjajo prebivalstvo na preventivne ukrepe, radi nepravilnega ravnanja z električno in industrijski in v kmetijstvu, lahko mnogokrat beremo v časopisju. Kakšno škodo delajo našemu gospodarstvu gozdni požari, o tem bi se dalo napisati cele strani. Če kurši v gozdu, pogasi popolnoma vso žerjavico, ne odmetava v gozdu tlečih cigaretnih ogorkov in vžigalice, pa boš preprečil požar!

Zelo velik pomen pa ima teden požarne varnosti tudi za otroke, zlasti za šolobučno mladino. Saj vemo, da prav otroci zaradi nepoučenosti večkrat povzročijo najhujše požare. Zato je nujno, da jim o tem večkrat govorimo. Prvenstveno more tu mnogo pomagati učiteljstvo. Upraviteljstva šol so že od prosvetnih oblasti prejela zavedna navodila. Če bo učiteljstvo v tednu požarne varnosti posvetilo pri moralki le eno uro gasilski zaščiti, bi dosegli velik uspeh!

Lani je šolska mladina pisala šolske in domače naloge na gasilsko temo. Zaveda se je obnesla, otroci so napisali nekaj zelo lepih nalog, ki so bile celo nagrajene. Tudi letos nameravamo obdržati ta način spoznavanja gasilstva in gasilske preventive.

Vabimo vsakogar, da v tednu požarne varnosti sodeluje z gasilci in pomaga preprečevati nesreče sebi in drugim državljanom v korist!

P. C.

OB LETOŠNJEM TEDNU POŽARNE VARNOSTI

15. maj - praznik občine Trebnje

Letos praznuje občina Trebnje že osmi občinski praznik. Ob tem se živo spominjamo, kako je Cankarjeva brigada po tridnevni borbi zavzela Trebnje ter tako pretrgala vsebne sovražnih postojank od Žužemberka do Mirne peči, ki so ovirale delovanje naših enot na tem področju. Preteklo je že 17 let od dneva, ko je bilo Trebnje osvobodeno vendar so še vedno živi spomini na herojsko borbo enot NOV. Obenem z našim praznikom počeka tudi 20 let, odkar se je na poziv KP ljudstvo naše domovine uprlo sovratniku. Tudi naši občani so bili med prvimi, ki so se postavili po robu sovražniku.

Ce pogledamo na naš razvoj v povojnem času, lahko trdimo, da je napredek skoraj na vsah področjih gospodarske

dejavnosti. Iz ruševin so zrasla prva podjetja, ustanovljena pa se še nova, ki se iz

Zakaj imajo preleški opekariji direktorske plače

Nagrajevanje po učinku je prineslo opekarni v Trebnju lepe uspehe, pa čeprav je še pomankljivo. Delavci dobe plačano namreč od količine proizvodov ne glede na kvaliteto. Spremembo pravilnika že pripravljajo. Lani je bilo v opekarni zaposlenih 47 delavcev, letos pa jih je 36, kljub temu pa so imeli lani in prejšnja leta konec aprila pripravljeno 100 do 130 tisoč kosov opeke za v peči, letos pa 400.000. Prejšnja leta so na odkopu vozili glino z enega voznišča, delavci pa so, medtem ko so drugod vozilce raztovarjali, počivali. Zdaj so sami zahtevali 2 vozniška in delo nikoli ne stoji.

Eden izmed načinov bi bil morda ta, ki ga je omenil direktor: — Povod po Sloveniji rekonstruirajo in grade opekarnice. Tudi v naši občini pripravljajo morda gradnjo opekarnice v Račjem selu, kar bi stalo 300 milijonov dinarjev. Če bi nam dali le eno desetino tistega, kar je potrebno za opekarno v Račjem selu, bi proizvedli prav toliko opeke več, kot jo bo predvidoma nova opekarna v Račjem selu. — Kajline so pa zaloga glin? — Zaloga so precejšnje, res pa je, da niso raziskane. Dostojimo imamo ugotovljenih zalog še za 10 let. — Sami za rekonstrukcijo nimamo sredstev; od kod pa dobe potrebna sredstva za rekonstrukcijo druge slovenske opekarnice? — Posodijo jim jih gradbena podjetja, opekarnice pa se obvezujejo, da bodo določeni čas prodajale opeke samo tistemu gradbenemu podjetju, ki da posojilo. — Ne bi nekaj takega poskusili tudi vi in SGP Pionir? — Pionir je slab plačnik... Pri izkajanju poti, kako doseči čimvečji dohodek, podjetja in posamezniki, bomo nedvomno večkrat zašli na kakšno stranpot ali v stepto ulico, kar je povsem razumljivo. Vedno pa bomo spet našli pravo pot, ker je ta zapisana globoko v naših srceih. To je ideja, da moramo delati tako, da bo vsem ljudem čimveč, da bomo čimbolje živeli. J. PRIMC

KOMU MIZARSTVO?

Konec lanskega leta je ustanovil mizarski obrat v Mokronogu mizarski obrat, v katerem delajo 6 ljudi. Za strojno opremo obrata je dal Remont milijon 300 tisoč dinarjev. Proizvodnja obrata pa bi znašala letos 10 milijonov dinarjev bruto produkta. Vendar se ne nekje zataknilo. Ta obrat bi imelo rado tudi podjetje Naši izdelki iz Mokronoga. Po naših tihih govorih bi bilo v mizarskem obratu zaposlenih 48 ljudi — delali bi dveh izmesnih — njegova letna proizvodnja pa bi znašala 48 milijonov dinarjev. Pri Remontu nam je v d. upravnik dejal: — Mi smo mizarski obrat ustanovili, mi smo ga spravili na nogo, mi smo mu priskrbeli delo strojev in ga zato ne damo nikomur. Direktor Naših izdelkov Ferdinand Katern pa: — Kakor veste, ima naše podjetje več obratov: tapetarski, vrboletarski in žago. Od vsega začetka, se pravi od ustanovitve podjetja konec lanskega leta, pa smo imeli v načrtu tudi ustanovitev mizarskega obrata. Mizarski

oddelki bi delal polproizvodno za naš tapetarski obrat, se pravi ogrođa za kavče, otomane in stole ter posteljne vložke, pa tudi gotove izdelke — pohištvo za spalnice in za sanjske sobe. Podjetje Naši izdelki bi mizarski obrat gradbenega podjetja Remont, vendar se ne drži dogovorjenih rokov. Zagnje naročilo so opravili z občutno zamudo meseca in pol. Zaradi takih zamud, od katerih ne bi prišlo, ne bi imelo naše podjetje svoj mizarski obrat, bo imel naš tapetarski oddelek letos za nad tretjino manjši bruto produkt, kot je bil planiran, se pravi namesto 54 milijonov dinarjev le 32 milijonov dinarjev. Mi mizarski obrat potrebujemo. Strojne Remontu plačamo. Razen tega pa lahko dobi Remont v zameno stroje in prostore drugje; če se ne motim, je občinski ljudski odbor Remontu že ponudil v zameno stroje in prostore nekatere pri Veliki Loki. — Problema mokronogskega obrata ne smemo gledati samo s stališča obeh prizadetih podjetij, ampak tudi z vidika občine.

Zadruga - most med privatnimi proizvajalci in družbo

V trebanjski občini je kmetijstvo vodilna gospodarska panoga. Privatna in družbena kmetijska gospodarstva prevladajo več kot dve tretjini vsega prebivalstva v občini, kar je precej več kot v nekaterih drugih občinah novomeškega okraja. Čas bo zahteval, da se bo razvila tudi industrija, ki bo delavce, ki se zdaj vozijo na delo v druge občine in celo v druge države, zaposlila doma. Morda je manjši problem v pomanjkanju delavcev v kmetijstvu; proizvodna sredstva kmetijske zadruga pa za svoje delavce odpirajo vedno nova delovna mesta. Družbeni razvoj, povečana proizvodnja v vseh gospodarskih panogah, boljše organizacija dela itd., so zahtevali spremembe tudi v upravljanju. Najmočnejša kmetijska proizvajalna enota v trebanjski občini je Kmetijska zadruga v Trebnju, ki je po združitvi bivših osmih zadrug postala največja kmetijska proizvajalna enota na Dolenjskem. Sprva so sicer predlagali, naj bosta v trebanjski občini dve zadrugi, vendar so kasneje ugotovili, da je bolje imeti eno močno zadrugo, ki bo zajela res vse kmetijske vrste. Kmalu zatem je bil pred upravo (štela je le štiri osebe) nov problem: rešiti je bilo treba organizacijsko vprašanje: ob enem pa so se začela prva stotimladanska lastna in pogodbeno dela. Splošna zastoj so v

glavni povzročile prepozne priprave na združitve (v Sentrupertu so na primer imeli prvi sestanke, kjer so se domislili o združitvi s trebanjsko zadrugo, šele februarja), saj bi se morali organizacije lotiti že decembra kot v zadrugah drugod po okraju; v tem času pa so bila tudi vodstva na proizvodnih okoliših premalo delavna. Po večtedenskem zastoju so v marcu in aprilu poskušali zamujeno nadoknaditi. Vodstva bivših zadrug so začela sklepati pogodbe s privatnimi proizvajalci, kar je bilo sprva tudi potrebno, vendar so stari ljudje šli po tej poti tudi potem, ko je do združitve že prišlo, čeprav pristojnosti niso vedno imele. Zdradni svetovi bivših zadrug so ponekod razdeljevali investicijski sklad in nabavljali material še potem, ko je bil centralni zadrugi svet že formiran in je le on odločal o tem in onem. Razumljivo je, da pri tem ni šlo za nerazumevanje centralnega sveta, ki vedno teži, da bi razpoložljiva sredstva združeval v sklade, pač pa za namerno nepriznavanje pristojnosti novim upravnim zadruginim organom. Reševanje organizacijskega vprašanja je sovpadalo z vprašanjem strokovnega in vodilnega kadra, vendar to še daleč ni rešeno. Spoznavanje proizvodne osnove je dolgotrajen proces in prvi pogoj, da se proizvodnja razvije res v pravo

smo v dan krepilo in si prizadevajo za čimvečjo proizvodnjo in s tem za povečanje narodnega dohodka. Se posebej bo potrebno posvetiti pozornost kmetijskih zadrug, ki je nosilec kmetijske proizvodnje. V tem času je bilo zgrajenih več stanovanj, urejujejo se komunalne naprave, gradilo se vodovodi in podobno. V petletnem načrtu je predvideno, da se bo celotna dejavnost povečala za 148%, s tem da se nadalje razvija industrija, razširi obrtna dejavnost, poveča hektarski donos v kmetijstvu, uredi trgovska mreža in razvije turizem. Ob pregledu celotne dejavnosti

in v občini lahko s pomošjo ugotovimo, da so delovni ljudje izložili vse napore za razvoj občine ter tako pripomogli k rasti narodnega dohodka in izboljšanju življenjske ravni. Ko čestitam vsem prebivalcem občine, želim, da bi še naprej s skupnimi močmi pripomogli k uresničitvi petletnega načrta in obenem k povečanju narodnega dohodka, ker bomo le tako lahko razvijali celotno gospodarstvo.

CIRIL BUROVEC,
predsednik občinskega ljudskega odbora

Uradni dnevi krajevnih odborov

V razpravi na zadnji seji obeh zborov ObLO v Trebnju so omenili tudi pristojnosti krajevnih odborov in tevale, ki jih imajo ti organi pri opravljanju dolžnosti. Tu je predvsem šteta premanjša dotacija občinskega ljudskega odbora krajevnim odborom, ki brez večjih sredstev ne morejo pravilno poslovati. Krajevni odbori tudi se ne poznajo poslovnika; če hočemo, da bi imeli res kar največjo učinkovitost, bi jim morali nuditi vse potrebno, da bi naloge opravljali uspešno. Prav je, da bi krajevni odbori s posebnim odlokom določili točne dneve poslovanja in uvedli delovno službo, da se stranke ne bi gnele pred vrati krajevnega urada tudi ko uradnega dneva ni. Potrebno je poudariti tudi to, da se morata odloki in odgovarjajoča postavka v družbenem planu izpopolniti, ulemati, da zbiraj pa smo na to premalo pazili ne samo v krajevnih odborih, ampak tudi pri ObLO.

SEJA OBEH ZBOROV OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA V TREBNJU

IZREDNO NAPET PLAN

Na skupni seji obeh zborov ObLO v Trebnju, ki je bila 29. aprila, so odborniki po sedemurni razpravi sprejeli letošnji družbeni plan trebanjske občine in potrdili odlok občinskega predračuna za 1962. Seje sta se udeležila tudi ljudska poslanca tovariš Franc Krešecoban in podpredsednica OLO v Novem mestu tovariška Vilma Pirkovič. Ze vodni poročili, v katerih je podpredsednik trebanjskega ObLO tov. Sever obrazložil predlog družbenega plana in občinskega predračuna, sta povedali, da so posamezne po-

stavke v planu in predračunu izredno napete, kar v splošnem lahko izrazimo z nekaj številkami: družbeni bruto proizvod se bo od lanskega povečal za 22,3 odstotka, družbeni proizvod za 20,2 odstotka in narodni dohodek za 20,1 odstotka. Odborniki so se strinjali, da bodo te številke dosežene le, če bodo gospodarske organizacije, kolektivni, delavski sveti, upravni odbori, zadrugi in sveti, sindikalne organizacije in vse druge politične organizacije zavestno izpolnjevali naloge, ki jih nakazuje družbeni plan. Razumljivo je, da predlog

Kolektiv odloča

Kaj delajo v trebanjski mizarski delavnici? 1962 so v trebanjski mizarski delavnici stekla prva dela. V prostori nekdanje krožne žage, ki so jo preuredili, je takratni nekajčlanski kolektiv že preseljen plan, čeprav je delal skoraj v soljni rokami. Vse do leta 1956, ko se je bruto promet, izražen v številkah, ustavljal pod milijonom, je proizvodnja v glavnem temeljila na uslužnostnih delih. Ze naslednje leto pa se je dovolila; razen tega so prišla prva naročila za prodajo na trgu. Ko se je kolektiv povečal leta 1957 je bilo 5 zaposlenih, je sprejel vedno večje številke. V zvezi s tem naj zapisemo še nekaj številki, ki ponazarjajo proizvodni porast: 1958 4 milijonov dinarjev bruto produkta, leta 1959 8 milijonov dinarjev, leta 1960 19,5 milijona dinarjev, letošnji plan pa predvideva 32 milijonov dinarjev bruto prometa. Mizarska delavnica je sprva imela le enega mojstra, ki je povsem odločal o posameznih postavkah proizvodnega porasta. Do lanskega leta v podjetju ni bilo strojnega dela, saj se v trebanjski delavnici je odločal delavski svet, o organizaciji tehnološkega postopka pa sindikati. Današnji 25-članski kolektiv, ki ga sestavljajo mojstri, vajenci, pomočniki in šest žena, pa že smotreno razpravlja o notranjih problemih podjetja ter o tem, kateri način proizvodnje je rentabilnejši. Če je kdaj pa kdaj delavski svet neodločen, ne moremo govoriti o zastoji v razvoju delavkega samoupravljanja, saj se v trebanjskem podjetju vloga upravnih organov dostikrat ne razlikuje od vloge sindikalne organizacije. — Zato je razumljivo, da razpravlja o istih problemih člani delavskega sveta in sindikata. Novost v podjetju je postopno nagrajevanje po delu. Tehnološki postopek vseh del je razdeljen na štiri stopnje: strojna obdelava, turnirska dela, politični postopki in ročna dela. Proizvodnja se torej odvija po tekočem traku. Stroji so večinoma že izrabljeni, zato nameravajo graditi novo strojno delavnico, v kateri bodo namestili nove motorne žage (prezovavko in debeljino) in poravnali skobelni stroj. Še tem bodo dane možnosti, da se bo proizvodnja v petih letih povečala za okrog 100 odstotkov. V podjetju razpravljajo o novih delavcih. Dostoj so do kvalifikacij prišli s ustreznim šolanjem mlajšega kadra, odslej pa bo v podjetju večina učivca, da je ceneje in hitreje, če se delavec deli priučni na delovnem mestu. Nadaljnji razvoj podjetja bo namreč zahteval še naravnost izbirno delo, s katerimi se je podjetje že zdaj uspešno ukvarjalo na tržišču. Sami delajo tudi načrte za posamezne modele. Njihovi izdelki so zelo iskani, kar lahko pričakujemo tudi v prihodnje.

Pet podružnic NB v okraju

Do konca aprila bo zaključena reorganizacija v zvezi z novimi nalogami Narodne banke, ki bo poslej opravljala celotni plačilni promet in organizirala ter vodila družbeno knjigovodstvo in družbeno evidenco. V novomeškem okraju bo po reorganizaciji poslovalo pet podružnic Narodne banke: Novo mesto (606-11), Brežice (606-12), Videm-Krško (606-13), Sevnica (606-14) in Cromelj (606-15). Letošnja komunalna dejavnost v trebanjski občini ima v načrtu dograditev vodovoda na Mirni, gradnjo vodovoda Trebnje-Ponikve, rekonstrukcijo ceste z Mirne na Debene in elektrifikacijo v območju Stare gore in Praprotnice. Za vse dela je v občinskem predračunu 23 milijonov 47 tisoč dinarjev.

Rentabilnost s serijsko proizvodnjo

Obisk v podjetju »NAŠI IZDELKI« kaže, da raste v Mokronogu dober kolektiv

Podjetje Naši izdelki iz Mokronoga je bilo ustanovljeno lani in je naslednji prvotnega Vrboletarstva in kasnejšega obrata Interobrti iz Ljubljane. Bivša podjetja so bila vedno v težavah, sedanje pa bo, kot doslej kaže, zlezo na zeleno vlogo. Novo podjetje ima več obratov. Vrboletarski obrat, ki je vedno predstavljal hrbtnico podjetja, svoje proizvodnje predvidevamo vrednostno in količinsko ne bo povečeval. Letošnja vrednost proizvodnje bo 25 milijonov dinarjev. Z boljše organizacijo dela nameravajo v bodoče število zaposlenih v tem obratu še znižati od 42 na 20, medtem ko bo proizvodnja ostala zaradi boljše organizacije dela in povečane storilnosti enaka. Zaga bo predvidoma proizvodnja letos za nad 13 milijonov dinarjev vrednosti. Na tem obratu so zdaj zaposleni trije ljudje, kasneje pa jih bo predvidoma 9, s čimer bi bila zmogljivost žage popolnoma izkoriščena. Tapetarski-mizarski obrat bo letos precej pod planom, ker še vedno nimajo mizarskega oddelka. Tapetarski oddelek ne dobiva po predvidenem planu lesnih polproizvodov, ki jih potrebuje za nemoten proizvodnjo. Zaradi takih pomanjkljivosti bo tapetarski oddelek proizvedel letos le za okoli 32 milijonov dinarjev izdelkov namesto predvidenih 54 milijonov; mizarski oddelek pa namesto planiranih 48 milijonov dinarjev tudi občutno manj — vsak mesec po ustanovitvi za 4 milijone dinarjev. Vodstvo podjetja Naši izdelki je uvidelo, da bo na tržišču konkurenčno in da bo rentabilno le, če bo uvedlo serijsko proizvodnjo. Pri taki proizvodnji se ljudje nekemu delu privadijo, dobe določeno spretnost in delo gre hitreje od rok. Zato bo bodoči mizarski oddelek izdeloval najbrž le 2 artikla, podobno pa tudi tapetarski in vrboletarski obrat. Tak, industrijski način proizvodnje pa ne potrebuje izkušenih obrtnih delavcev, ki bi znali napraviti določen izdelek od začeta do konca, ampak specializirane ali priučne delavce. Pokazalo se je celo, da kvalificirani delavci večkrat ne vplivajo dobro na proizvodnjo in jo s svojim zastarelim obrtnim mišljenjem celo zavirajo. Laže je delati z ljudmi, ki so prišli iz raznih industrijskih šol. Zaradi tega podjetje že razmišlja o čimprejšnjem, hitrem in cenemem izobraževanju lastnih kadrov. Podjetje samo ne bo ustanovilo izobraževalnega centra, ker se to ne izplača, pač pa bo pošiljalo svoje delavce na izobraževalne v druge, po stroki sorodna podjetja.

TREBANJSKE NOVICE

Letošnji družbeni plan trebanjske občine obsega gradnjo 42 družinskih stanovanj. Gradnje bodo predvsem gospodarske organizacije, podjetja in ObLO. Hkrati bodo v Trebnju ustanovili stanovanjsko zadrugo, na Mirni pa bodo njeno dejavnost poživili. Radi bi čimprej zgradili nekaj stanovanj za borbe NOV. Podjetje mernih izdelkov v Mokronogu bo letos povečalo proizvodnjo, ki bo za 18,2 odstotka večja od lanske. Da bodo plan lahko dosegli, bodo nabavili nekatere hladilne naprave in avtomobili, s katerim bodo dostavljali svoje izdelke potrošnim sredstvom. Destilacija alkohola bi se začela na Mirni računati na precej večji proizvodni porast kot lani. Z boljšim gospodarjenjem, ko bodo nabavili nekaj novih strojev in izpopolnili dostavni strojni park, bodo letošnji plan bržčas precej presežili, saj so ga že v prvem letinskem trimestru prekoračili za 8,5 odstotkov. Letos bo v Trebnju začela obratovati pletilska delavnica. Nekaj strojev so že nabavili, druge pa bodo kasneje, tako da bodo delavci v tej delavnici do konca letošnjega leta usvarile za 5 milijonov bruto produkta. Ko bodo v naslednjih letih nabavili še nove stroje in zaposlili nove delavce, se bo proizvodnja znatno povečala.

Občinski ljudski odbor, Trebnje

OBČINSKI ODBOR SZDL - OBČINSKI KOMITE ZKS - OBČINSKI KOMITE LMS - OBČINSKI ODBOR ZB - OBČINSKI ODBOR ZVVI - OBČINSKI ODBOR ZROP - OBČINSKI SVET SVOBOD IN PD - OBČINSKI ODBOR RK - OBČINSKA GASILSKA ZVEZA - OBČINSKI ODBOR DPM

ZA OBČINSKI PRAZNIK TREBNJEGA VOŠČIMO VSEM OBČANOM: DELAVCEM, KMETOM, USLUŽBENCEM IN LJUDSKI INTELIGENCI, MLADINI, PRIPADNIKOM JLA IN LM, ZELEC JIM NADALJNIH DELOVNIH USPEHOV!

Občinski ljudski odbor, Trebnje

OBČINSKI ODBOR SZDL - OBČINSKI KOMITE ZKS - OBČINSKI KOMITE LMS - OBČINSKI ODBOR ZB - OBČINSKI ODBOR ZVVI - OBČINSKI ODBOR ZROP - OBČINSKI SVET SVOBOD IN PD - OBČINSKI ODBOR RK - OBČINSKA GASILSKA ZVEZA - OBČINSKI ODBOR DPM

KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

s proizvodnimi okolišji: Trebnje, Mokronog, Mirna, Sentrupert, Jobjrič, Sentlovrenc

- MIZARSKA DELAVNICA, TREBNJE
- TRGOVSKO PODJETJE, TREBNJE
- KNJIGOVODSKI CENTER, TREBNJE
- KROJAŠKO PODJETJE, TREBNJE
- PEKARIJA, TREBNJE
- CEVLJARSKO PODJETJE, TREBNJE
- DANA, destilacija, tovarna Ilkerjev in sadnih sokov, MIRNA
- GRADBENO PODJETJE z remontom, Mirna
- OEKARNA, PRELESJE
- MESOIZDELKI, MOKRONOG

Velika pridobitev za nadaljnji razvoj kmetijstva, mirenške doline je nova sušilnica na Mirni. Zadruginim bo pomagala ugodneje vnovčevati kmetijske prideleke, sknposti pa bo dajala to in ono, česar danes na trgu še nimamo dovolj ali pa sploh ne poznamo, tako na primer pečen krompir in še nekatere druge suhe specialitete.

Ivan Zoran

Praznik na suhorski šoli

Kolektiv trgovskega velepodjetja JUGOTEKSTIL iz Ljubljane je 29. aprila prevzel patronat nad osnovno šolo na Suhorju in lepo obdaril šolo in pionirje — Zgled, ki mu naj bi sledili novi, je bil dostojna počastitev 20-letnice ustanovitve OF in praznika dela

Nevsakdanji praznik je doživel, v soboto, 29. aprila, partizanski Suhor z okolico. S tremi avtobusi so se pripeljali pred okrašeno šolo člani delovnega kolektiva podjetja JUGOTEKSTIL iz Ljubljane, da z zglednim dejanjem počastijo obletnico ustanovitve OF in praznik dela. Čeprav je nagajal dež, se je zbralo veliko domačinov, vsi šolarji, med gosti pa smo opazili razen predstavnikov podjetja tudi predsednika OLO tov. Belopavličiča, predednika metliškega ObLo tov. Vrviščarja in druge. Godba iz Metlike je vneto igrala partizanske korčarice, zbrano množico pa je prevevalo praznično vzdušje.

Slavje je začel domačin Jože Petric, ki se je v imenu krajevnih organizacij in vsega prebivalstva Suhorja tople zahvalil kolektivu JUGOTEKSTILA za obisk in sklep, da prevzame patronat nad suhorsko šolo. Tovariš Petric je nato opisal nastanek in delo OF v Suhorju in okolici, kjer je bilo že leta

1942 vključenih v OF oz. v narodnoosvobodilni pokret 97 odstotkov ljudstva. Sovražnikom ljudstva svobodoljubni plamen domačinov ni bil všeč. Prve organizacijske sestanke bele garde so imeli prav v tem letu v suhorski šoli, kamor so vabili tudi moše in fante s Suhorja, vendar brez uspeha. Ljudstvo je bilo že organizirano v OF, izdajalcem pa je nasledlo le nekaj ljudi.

Sovražnik je hotel obkoliti Gorjance z verigo utrjenih postojank, pri čemer naj bi bila postojanka na Suhorju ena glavnih, saj bi od tu obvladovali vso Belo krajino. 10. novembra 1942 je prišlo v župnišče in na šolo preko 130 belogardistov pod vodstvom komandanta Vasiljeviča in kaplana Norberta, ki je bil provokator v OF. Že prve dni svojega prihoda na Suhor so pripeljali v župnišče, ki so ga začeli takoj utrjevati, več izdanih ljudi in so jih strahovito pretepili, grozeč, da je to šele začetek. Naše

vodstvo se je zavedalo nevarnosti, ki je pretila. Zato so naše borbene enote 26. novembra 1942 skupaj z bratškimi hrvaškimi enotami napadle in uničile izdajalsko postojanko na Suhorju. Ljudstvo se je odločilo in s podvojeno močjo zgrabilo za delo. Vsi smo se dobro zavedali, da bi bila belogardistična postojanka na Suhorju drugi slovenski Urh. Je med drugim dejal tovariš Petric, ki je nato opisal življenje in delo na prvem osvobojenem ozemlju v Beli krajini. Spomnil se je voditeljev vstaje in prvoborcev, obnove osnovne šole in velikih žrtev domačinov pri obnavljanju vasi in gospodarstva.

Predstavniki JUGOTEKSTILA so nato počastili spomin vseh padlih borcev z nagovorom in polaganjem venca pred spominsko ploščo, nakar je množici spregovoril o prazniku dela Bojan Vidmar, direktor JUGOTEKSTILA. Predsednica delavskega sveta kolektiva tov. Jožica Deržaj, je nato pozdravila učencev. Zelela je, da bi se vsi pionirji pridno učili in z znanjem pomagali domačini. Kolektiv JUGOTEKSTILA bo pri tem pomagal tudi s tem, da bo študentski najboljšega absolutna šole na srednji strokovni šoli, pomagal bo šoli z učili za knjižnico in šolske zbirke, podaril je šoli projektor in več poučnih in zabavnih filmov, izročil pa je ta dan šoli tudi vrsto praktičnih

vila zbrane z obljubo, da bodo delavci JUGOTEKSTILA pomagali razvoju šole na Suhorju, s čimer se želijo oddolžiti velikim žrtvam naših partizanskih vasi in Bele krajine. Patronat nad suhorsko šolo pomeni za kolektiv podjetja veliko, toda prijetno dolžnost: skrbeti za uspeh in napredek

iger, športnih rekvizitov in nad 200 knjig. Vsi so bili presenečeni nad plemenitim dejanjem kolektiva JUGOTEKSTILA, v imenu srečnih pionirjev pa se je eden izmed njih zahvalil za lepa darila. Šolska upraviteljica Marilina Čalner je prav tako izrazila tople zahvale za pozornost

Predstavniki JUGOTEKSTILA pred spominsko ploščo na suhorski šoli

šole in učencev. Zelela je, da bi se vsi pionirji pridno učili in z znanjem pomagali domačini. Kolektiv JUGOTEKSTILA bo pri tem pomagal tudi s tem, da bo študentski najboljšega absolutna šole na srednji strokovni šoli, pomagal bo šoli z učili za knjižnico in šolske zbirke, podaril je šoli projektor in več poučnih in zabavnih filmov, izročil pa je ta dan šoli tudi vrsto praktičnih

kolektiva, pionirji pa so nato zapeli in zaplesali na odru pred šolo. Dejanje JUGOTEKSTILA iz Ljubljane zasluži javno pohvalo; zgledu tega kolektiva pa naj bi sledili novi, saj je prav pri nas še toliko šol in vasi, kjer bi pomenil patronat nad učerjo se mladino in njenim osnovnim izobraževalnim zavodom resnično najboljšo naložen denar.

Vilko Videčnik — 50-letnik

Ko gledamo vsega nasmejanega, družabnega, vseponosnega aktivnega šolskega upravitelja v Mokronogu prof. Vilka

Videčnika, si le težko zamislimo, da je praznoval 7. maja že 50-letnico rojstva. Med nami v trebanjski občini živi in neumorno dela že 15 let. Ni Dolenjec, a vendar se je z

vsem svojim bistrom vrstel med nas, čuti in misli z nami in zato je poseben naš.

Kmalu po končanem NOB, ki se ga je aktivno udeležil, je v Trebnjem z lastnim zgledom pokazal, kako moramo delati, da bomo čimhitreje obnovili domovino. Najprej je na OLO delal na gospodarskem področju, ljudska oblast pa je hitro spoznala njegove organizatorske sposobnosti za kulturno-prosvetno delo. Živo se ga spominjamo, s kakšnim elanom je obiskoval vse naše kraje in si prizadeval za kulturni napredek naših ljudi. Mirno moramo priznati, da je kot voditelj ob ustanovitvi vsem našim KUD, jim svetoval in pomagal v življenju. Pozneje je v trebanjskem okraju delal kot poverjenik za prosveto, pa je kljub številnim obremenitvam, ki so pogosto presegate njegov delokrog, še našel do volje časa in volje, da je na trebanjskem odru odigral nepozabne vloge in režiral kvalitetna dela, pel in dirigiral.

Vso to pestro razgibanost je prenesel pred 10 leti tudi v Mokronog, kjer odlično dela v svojem poklicu kot šolski upravitelj, zunaj šole pa je zglede ljudsko-prosvetni delavec v krajevnem in občinskem merilu. Poleg tega je naš Vilko zelo cenjen družabnik, saj v Mokronogu ne mine nobena pomembna prireditel, pri kateri ne bi aktivno sodeloval.

Zaradi vsestranske delavnosti, svoje doslednosti in topliga odnosa do ljudi je Vilko spoštovan v Mokronogu in vsej trebanjski občini.

Ob jubileju mu iz vsega srca želimo vsega dobrega, zdravlja in močne življenjske energije, da bi med nami še dolgo živel in delal v polno zadovoljstvo sebi in nam vsem!

V imenu presrečnih suhorskih pionirjev se je predsednica delavskega sveta JUGOTEKSTILA tov. Jožica Deržaj zahvalila eden izmed šolarjev in ji podarila lep šopek rož

Prva proslava kolektiva »MESARIJE«

Med številnimi prireditvami sindikalnih podružnic, ki so povsod v okraju z najrazličnejšimi proslavami počastile 27. april in 1. maj, je bilo tudi slavje podružnice podjetja »MESARIJA« v Novem mestu. V okrašen dvorani sindikalnega doma se je zbral ves kolektiv z direktorjem Milanom Sepetavcem, slavje pa je začel tajnik podružnice Darinko Rangus. Predsednik sindikata Ježe Jakl je prebral daljši referat o pomenu praznika dela, opisal pa je tudi razvoj kolektiva v povojnih letih, ki je narasel od 12 na 55 ljudi. Kljub zastarelim napravam in občutnemu po-

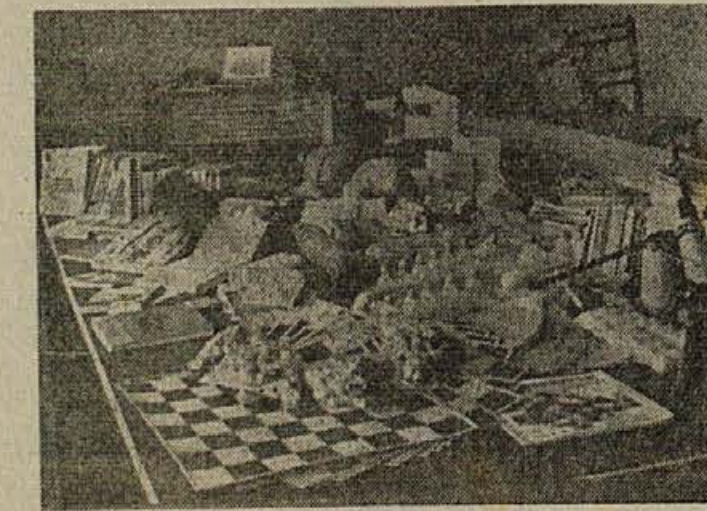
manjkanju prostora, ki hromi vsako nadaljnjo razširitev podjetja, kolektiv uspeva predvsem s kvaliteto svojih izdelkov in se čedalje bolj uveljavlja na trgu. V sindikatu so letos zelo razgibali delo, organizirali samopomoč, kolektivno nezgodno zavarovanje, strelsko družino, kegljski krožek, poživili delo mladine in podobno. Pevski zbor Svobode DUSAN JEREB je zapel nato več pesmi, Stanka Urh je recitala, več pesmi pa je zapel tudi član kolektiva Darinko Rangus. Skromno, a pri srčno slavje je bilo dostojna počastitev praznika dela.

Iz Kapel poročajo

Tudi Kapelle so proslavile 20. obletnico vstaje in praznik dela. V soboto zvečer so pionirji kapelske šole pod vodstvom učiteljev z 19 točkami skrbno pripravljene in dobro izbrane programa v skoraj polni dvorani gasilskega doma pokazali, da znajo še kaj več kot to, kar so znali učenci nekdanj. Nadzornik tovariš Pohar je v svojem govoru nakazal pot in uspehe jugoslovanskih narodov preko težkih časov borbe do današnjih dni. Pionirski pevski zbor pod vodstvom tov. Podgorška pa bi Kapelčani radi slišali še in žele, da bi priredil samostojen koncert. D. V.

Pismo pionirjev iz Vidma-Krškega

Na naši osnovni šoli se pridno pripravljamo na proslavo 20-letnice vstaje. Tudi Presernovo proslavo smo vključili v sklop teh proslav. 25. februarja smo gostovali v Kostanjevici z igrice Pogumni Tonček, za 8. marec pa smo obiskali nekatere žene in sodelovali na proslavi. 7. aprila smo priredili v dvorani na Vidmu literarni večer. Sestavili in pesmi smo povečini sestavili sami na temo: Moj kraj večeraj, danes in jutri. Na Presernovi proslavi in literarnem večeru je sodeloval tudi naš pevski zbor. Trudimo se tudi, da bi najuspešneje izvedli program Jugoslovanskih pionirskih iger. H. Z.

Dogastvo v suhorski šoli: radijski sprejemnik, dia-projektor, dve zračni puški, žoge, perjanice, šahi, slikanice in 200 knjig. Samozni tenis in še in še — darilo kolektiva ljubljanskega JUGOTEKSTILA

Spomin na pomembne dneve

Dvajseto obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte smo povsod v okraju proslavili nadvse svečano. Vsi občinski odbori SZDL so na slavnostnih sejah in akademijah obudili spomin na leto 1941, na že prejšnje ilegalno delo KPS, ki je omogočila nastanek OF kot vsejudske politične tvorbe. Govorniki so poudarili usodna dogajanja pred dvajsetimi leti in povsod opisali bogato zgodovinsko in moralno dediščino OF, ki v današnji Socialistični zvezi delovnega ljudstva daje nove plodove za srečo socialistične domovine.

V Novem mestu je bila na predvečer 20. obletnice ustanovitve OF svečana akademija s sodelovanjem članov ljubljanske Opere, 27. aprila popoldne pa slavnostna seja občinskega odbora SZDL. Tu je govoril predsednik odbora Tone Počrvina, seje pa so s razen članov odbora udeležili tudi predstavniki okrajnih in občinskih političnih vodstev, ljudskih odborov, predstavniki JLA, delovnih kolektivov in drugi. Po končani seji so prvoborci skupno z vsemi udeleženci seje odnesli venec v spominsko ložo na Vratih.

V Sevnici so počastili obletnico OF na svečani seji občinskega odbora SZDL. O zgodovinskem pomenu 27. aprila 1941 je govoril Franci Avsec; seje so se udeležili tudi vsi predstavniki krajevnih odborov SZDL ter predstavniki vseh organizacij, društev in mnogih delovnih kolektivov. Prvomajaska proslava je bila v Sevnici ščno OF, ki v povorko skozí Sevnico do Gmajne, kjer so kurili velik kres. Igrala je godba iz Zidanega mosta peli pa sevnikiški pionirji. Govoril je Jože Pacek, predsednik občinskega sindikalnega sveta. Lisa je bila za prvomajске praznike polna turistov od blizu in daleč.

Prvi maj, doslej največja manifestacija delovnih ljudi v Črnomlju

V Črnomlju smo letos proslavili prvi maj kot naveda do sedaj še nikoli. Kljub slabemu vremenu so se v soboto, 29. aprila, zbrale na črnomljskih ulicah pisane množice delovnih kolektivov iz tovarn, podjetij in ustanov ter organizacij, ki so z grafičnimi ponazorili svoje uspehe v proizvodnji. Na grafičnoli so bile napisane številke, ki so živo pripovedovale, da smo ustvarili v občini Črnomelj več kot kdakoli doslej. Po ulicah so se pomikali moderni kmetijski stroji, ki spreminjajo belokranjske stečnike v rodovitna polja, druga vrsta avtomobilov in motorjev, najmlajši in športniki. Prvomajске proslave v Črnomlju se je udeležilo tudi 45 azijsko-afriških študentov. Na glavnem trgu je zbranih govoril o pomenu letošnjega praznovanja predsednik občinskega sindikalnega

Črnomelj v počastitev OF

27. aprila je bila v Črnomlju slavnostna seja občinskega odbora SZDL. Na seji je bilo navzočih 75 ljudi. Razen članov odbora so se seje udeležili tudi člani delovnih kolektivov, ustanov in podjetij ter organizacij. Predsednik občinskega odbora SZDL tovarš Štajdohar je govoril o vlogi OF in o pomenu proslave. Slavnostne seje se je udeležil tudi predsednik OLO Niko Belopavličič.

Ne samo v Črnomlju, tudi drugod po večjih krajih so bile slavnostne seje krajevnih odborov SZDL, na katerih so govorili o vlogi OF ter o uspehih, doseženih v socialistični graditvi.

Videm-Krško ob 20-letnici ustanovitve OF in 1. maju

Krajevne organizacije Socialistične zveze so pričele v času od 21. aprila do 1. maja slavnostne seje, posvečene 20-letnici ustanovitve OF. Na seje so povabili borce NOV, svoje padlih borcev, ljudske odbornike in poslanke. Predsednik organizacij so imeli slavnostne govore. Na slavnostni seji občinskega ljudskega odbora Socialistične zveze je 27. aprila govoril tovariš Lojze Štib. Povsod v občini so bile prvomajске proslave, katerih se je udeležilo veliko številce ljudi. Hiše so bile lepo okrašene, postavljeni pa so bili tudi stavokoli. 30. aprila je bil v Vidmu-Krškem sprejeto z ognjemtom. Delovni kolektiv in sindikalne organizacije so v sprejedu sodelovali s praporji. Pred tovarno celotno in papira, sta bilo zborovanje, na katerem je o pomenu praznovanja 1. maja govoril Lojze Štib. Za tem je bilo na bazenu ljudsko rajanje.

Prebivalci spodnjega Posavja so bili vse dni praznovanja zelo razpoloženi. Rudarji s Senovega so šli na izlet na partizanski Bohor, Breštaničani so praznovali v novem naselju ter ob lepezi ribniku, prebivalci Vidma-Krškega so se napotili na postojenke v Sremič in na Libno ter v lovsko kočjo na Trški gori. Kostanjevičani pa so se odpotili na Polomno. Nekateri delovni kolektivni so organizirali izlete po vsej naši domovini. D. K.

AKTIVISTI RDEČEGA KRIZA, to je vaše delo: zdravstvena vzgoja, boj proti alkoholizmu, prostovoljna krvodajatev, prva pomoč, boj proti tuberkulozi, skrb za podmladek!

FRANCE MIHALOVČAN: 5 Izseljenski spomini

Slabše se je izteklo drugič, ko delavci v tovarni — tudi Nemci — niso hoteli delati, ker so bili prostori nezakurjeni. Šef je takoj obvestil policijo. Ta je takoj začela raziskovati vzroke kratkotrajne stavke. Nemci so se hoteli narediti nedolžne, zato so pokazali na Toneta Lesa, doma iz Rigone, čes da jih je on nagovarjal, naj ne delajo, dokler ne bodo zakurili delavnice. Policija ga je poslala v koncentracijsko taborišče.

Izseljenci so, če so le mogli, delali škodo. Nešteto je bilo primerov, da so v tovarnah, kjer so delali, pokvarili stroje ali škodovali na kak drug način. Če se je komu nudila priložnost, je kradel živež in ga skrivaj nosil v taborišče. Spominjam se, kako sem nekoč v skladišču, polnem oblek, ki so jih zbral v akciji zimske pomoči za vojake na fronti, ukradel obleko, kot nalašč zame. Obleke sem jo pod svoje stare cunje, da je ne bi kdo opazil. Ko sem kasneje v taborišču staknil kosček časopisa, na katerem sem prebral, da je Hitler zagrozil s smrtno kaznijo vsakomur, kdor si bo kaj prisvojil iz zalog zimske pomoči, se mi je kar stemnilo pred očmi.

V Pilgramshainu je bilo v taborišču največ družin iz okolice Dobove in iz nekaterih vasi videmsko-krške občine. Fronta se je bila približala taborišču za streljaj daleč, nato pa se nenadoma ustavila. Lagerfirer je hotel izselcenje spraviti na pot proti zahodu, pa so se mu uprli. Ker se mu je mudilo, jo je s spremstvom brž popihal. Tako je taborišče ostalo brez esesovske komande. Pilgramshain se je znašel med dvema ognjema. Izseljenci so bili v kleti, kjer je bilo še kolikor toliko varno pred topovskimi granatami.

Nekega dne se je v taborišču pojavila ruska patrola. Ljudje so jih videli, kako so se previdno bližali taborišču z brzostrelkami, pripravljenimi na strel. Ko so zvedeli, da so v kleti Slovenci, so jim zagotovili, da bodo kmalu svobodni. Izračunali so položaj taborišča na zemljevidu, da ga ruske baterije ne bi obstreljevale. Nato so spet odšli. Ljudi je prevzelo nepopisno veselje. Uničevali so Hitlerjeve slike, obseane po hodnikih in v lagerfirerjevi pisarni. Dekleta so sečila jugoslovansko zastavo.

Veselite je doseglo vrhunec, ko so zaslišali oddaljeni ropot tankov. Toda kar onemeli so, ko so ugotovili, da so to Nemci. Na velikih, pošastnih jeklenih gmoтах so se svetilkali beločrni križi. Tanki so obkolili taborišče in naperili vanj topovske cevi.

Nekaj izseljenskih družin je bilo v drugem manjšem poslopju, nedaleč od matičnega taborišča. Ko so se mu bližali nemški vojaki, se je nekdo izmed izseljencev neprevidno približal oknu, da bi videl, kaj se dogaja zunaj. Nemci so ga opazili. Ker so najbrž mislili, da so se v poslopju vgnezdili ruski vojaki, so zalučali skozi okno ročne granate. Nekaj ljudi je obležalo v krvi. Ko so fantje v matičnem taborišču zvedeli, kaj se je zgodilo, so se med šviganjem krogel odplazili na kraj tragedije, da bi pomagali ranjencem. Bil je potreben nadčloveški napor, preden so ranjene ljudi spravili v taborišče.

Nemci so sprva menda mislili Slovence kar postreliti, zlasti se zaradi raztrganih in s črnimi popackanih Hitlerjevih slik. Zadnji trenutek so se premislili. Ljudem so veleli, naj vsak vzame svoje stvari, kolikor lahko nese, in gre peš do Freiburga, kjer čaka transport za Bavarsko. Vlak z izseljenci, ki so bili že na pragu svobode, je odpeljal proti zahodu, ne da bi počakal vse. Družine, ki so zaostale na poti, so nato prignali v taborišče v Hermsdorfu. Fronta se je kmalu približala tudi Waldenburgu. Nemci — staro in mlado — so trumoma bežali iz mesta. Jok in stok je preglušil vse. Krajsfirer Ringmann, ki je moral svoj štab zaradi fronte prestaviti v Hermsdorf, je bled in kot brez uma tekal po taborišču in vpil nad ljudmi. Pognal jih je na cesto in jih s silo gonil proti Landeshtutu. Dalje ni več mogel. Čez noč so se ruski tanki približali mestu. V tovarni, kjer sem delal leta 1943, sem, čeprav otrok, skoro z očmi odraslega opazoval življenje okrog sebe. Posebna značilnost moje generacije je namreč bila prezgodnja resnost in zrelost, s katero smo jemali življenje, ki smo ga živeli.

Delavci, Nemci, so bili nasploh navdušeni za Hitlerja, čeprav so bili med njimi tudi izjeme. Tako se spominjam dvajsetletnega Alfreda, invalida od rojstva, ki je sovražil vojno in nacizem. Bilo je zanimivo opazovati nemške delavce v odmoru, ko so stopili v krog in polizirali. Vesti o tem, da so se morale nemške armade umakniti zdaj iz tega, zdaj iz drugega ruskega mesta, so vselej navno sprejemali tako, kot da so s tem vsak dan korak bliže zmagi. »Boste videli,« je razlagal Reichmann. »boljševiki se bodo kmalu izpallali.« Ali pa: »Hitler že ve, kaj dela, Ruse mami v past.« Nekdo drug je spet pristavil: »To je Hitlerjeva strategija. Čaka na ugodno priložnost, da jih bo na ožji fronti dokončno uničil z novim orožjem.«

SREČA VESELIH SRC

Uspešen začetek okrajne mladinske dramske revije v Sevnici

Na lanski okrajni skupščini prosvetnih društev in Svobod v Dolenjskih Toplicah smo dali nekaj poudarka razvoju mladinskega gledališča. Do letošnjega leta je ta vrsta kulturnega izživljanja mladine bila le slučajna. Nekatere šole v okraju so prirejale razne mladinske igrice, a o tem ni zvedela široka javnost ničesar. Da bi rešili problem vzgoje mladih kadrov v amaterski dramatik, smo začeli navduševati mlade režiserje z raznimi seminarji, da so začeli zbirati okoli sebe mlade igralce in tako izpopolnili vrzeli, ki so nastajale v starih dramskih skupinah.

To spoznanje bo plemenitilo novega človeka, kulturnega človeka, ki je tako zelo potreben socialistični družbi. Izbira repertoarja je bila povsod dobra. Mladinska gledališča naj odpirajo pravilne dogodke pred našimi najmlajšimi in jim razgibajo domišljijo, da bodo lažje in več ustvarjali pri svojem nadaljnjem delu.

Letošnjo revijo mladinskih gledališč, ki je prva v okraju v zadnjih letih, je začela mladinska dramska skupina z Blance pri Sevnici. Otvorili so prisostvovali razen drugih predsednik okrajnega dramskega

misijo sestavljajo: Sonja Kolšek, Slavica Zorko in Franc Molan. Dvorana je bila nabito polna otrok, odraslih, mladincev in staršev. Vsi smo z napetostjo pričakovali dogodkov na odru, ki nam jih je prikazala skupina z Blance z delom »Janko in Metka« v novejši prireditvi. Predolgo bi bilo treba opisovati, če bi hotel povedati vse, kar se je dogajalo na odru in v dvorani. Ne da se opisati, kakšno sodelovanje in navdušenje je bilo v dvorani. Laični opazovalec bi lahko spoznal, kako zna mladina ločiti dobro od zla, pravico od krivice. Fantiček, ki je sedel za tov. Bogovičem, ga je kar prijel za roko in dejal: »Kajne, tovariš, da Jankota ne bo pojedla čarovnica!« Se in še je bilo presenečenj. Predstava je zelo lepo uspela. Meni osebno se zdi važno predvsem to, da uspešno nastopajo skupine iz krajev, ki niso znani in od katerih ne bi pričakovali takšnega uspeha.

5. maja se nam je predstavila skupina iz Vidma-Krškega z igrjo »Pogumni Tonček«. Predstava je uspela in še drugi dan so ljudje govorili o lepih doživljajih. Po vsaki prireditvi se je član ocenjevalne komisije skupinam zahvalil za njihov trud, jim izročil lepo priznanje in šopek rdečih na geljnov. Po predstavah smo igralce še skromno pogostili, z vodstvom pa smo imeli krajsje razgovore, ki so potekali pristržno in sproščeno. Tudi pomanjkljivosti so se, a te bomo odpravljali iz leta v leto in tako postavljali temelje zdravemu amaterizmu v dramski dejavnosti.

O vsem sem že pisal, le o ljudeh, ki so nosilci predstav, še ne. To sta režiserji: z Blance tov. Stefka Stempelj, učiteljica, iz Krškega pa tov. Desa Kerin, tudi učiteljica. Tudi njima dajemo vse priznanje za vložen trud in požrtvovalnost!

Revija pa ima tudi temno stran. Cutimo, da je za predstave premalo zanimanja odraslih. Vsa je bilo storjeno, da so bili ljudje obveščeni, toda predstav se ne udeležujejo. Vzrok nam je približno jasen. Samo na eno predstavlo naj bi prišli v večjem številu in pričrhan sem, da bi postali stalni obiskovalci predstav, saj delamo vse za zdravo razvedrilo in kulturno užitek našega delovnega človeka.

O nadaljnjem poteku revije bomo pisali prihodnjic.

Franc Molan

Prizor iz drame SVETI PLAMEN igralcev senovške Svobode na videmskem odru v petek zvečer (režiser: Anton Horjak)

Vedno živ amaterizem

V Vidmu-Krškem poteka velika kulturna manifestacija amaterskih gledališč našega okraja: prva okrajna revija dramske dejavnosti

Prva okrajna revija dramske dejavnosti, ki se je začela minul petek na odru Svobode na Vidmu pri Krškem, je razveseljiva podoba široke ustvarjalnosti naših prosvetnih društev in Svobod v vseh občinah okraja. Po daljšem času imamo priložnost gledati najboljšiše stvaritve amaterskih gledaliških druščin, izbrane na občinskih predtekmovaljih. Revija v celoti potrjuje ugotovitve zadnje skupščine Svobod in prosvetnih društev našega okraja, na kateri je dramski svet dobrodu analiziral probleme tovrstnega izživljanja velikega števila amaterjev v naših društvih: amaterizem živi in bo živ, ker se naši gledalci hoče izživljati, ker želi nuditi okolici in sebi resnično

kulturni užitek, ker hoče soustvarjati v gledališki umetnosti.

Zato smo okrajno revijo dramske dejavnosti toplo pozdravili. Veseli so je bili nešteti tih, skromni igralci v najmanjših vaških druščinah in v mestnih središčih. Občinske komisije so imele dokaj zahtevno delo: izbrati med dobriimi najboljšiše. To gledajo zdej prebivalci Vidma in Krškega večer za večerom. Gledajo, poslušajo in odhajajo iz dvorane bogatejši, srečni in zadovoljni. Sami presojajo in cenijo: ti so igrali lepše, bolje, oni spet manj zaestvo in manjšimi izkušnjami. Komisija domačih gledaliških delavcev in gostje iz Ljubljane si ustvarjajo svoje mnenje in zapisujejo vtise.

V petek zvečer je revijo začel predsednik dramskega sveta pri okrajnem svetu Svobod in prosvetnih društev Matko Matjan; opisal je široko razgibano živahnost v društvih in gledaliških družinah,

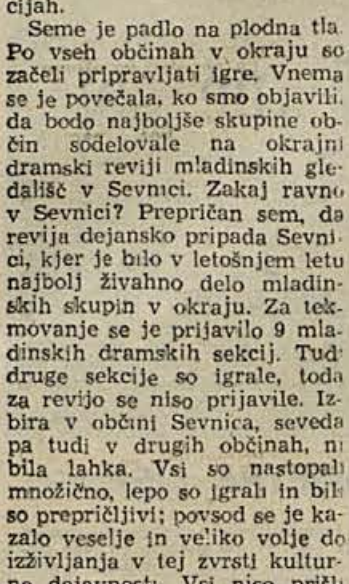
in organizacij iz Novega mesta, Vidma-Krškega, Brezice, Sevnice, Senovega in od drugod.

Prvi večer so se predstavili igralci Svobode s Senovega: odlično so zaigrali težko Maughamovo dramo SVETI PLAMEN; solznih oči so mnogi navdušeni gledalci zapustili dvorano, tako jih je ganila živna igra. Za naslednji večer, v soboto, je v dvorani odmeval sproščen, zdrav smeh: Brežičani so nam predstavili neugnano domiselne in razporane vesele Držičeve Kotorane v komediji TRIPCE DE UTOLCE. V nedeljo so nastopili črnomaljski dijaki z DNEVNIKOM ANE FRANK, v ponedeljek zvečer igralci iz Loke pri Zidanem mostu z VELEJO. Jutri zvečer bodo igrali Novomeščani PLINSKO LUC, v nedeljo Metličani Millerjevo igro VSI MOJI SINOV, v ponedeljek pa bodo Brešničani zaključili revijo spet z Maughamovo dramo SVETI PLAMEN.

Ocenno strokovne komisije bomo objavili po končani reviji. Že zdaj pa lahko ocentno srečanje najboljših dramskih skupin okraja kot pomemben kulturni dogodek in uspešno manifestacijo vedno živga ustvarjalnega amaterizma.

Zmagoslav Jeraj: KMET

Nad vse veseli smo množične razgibanosti naših najmlajših igralcev, v njih je naša bodočnost (iz pozdravnega nagovora predsednika okrajnega dramskega sveta Matka Matjana na reviji v Sevnici)

so sveta Matko Matjan, tajnica okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev Novo mesto Marija Pepelnjak in predsednik občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev iz Sevnice Jože Bogovič. Reviji je želel uspešen potek, gledalcem pa mnogo kulturnega užitka in razvedrila predsednik dramskega sveta pri občinskem svetu Svobod in prosvetnih društev v Sevnici Franc Molan. Ocenjevalno ko-

misijo okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev iz Sevnice Jože Bogovič. Reviji je želel uspešen potek, gledalcem pa mnogo kulturnega užitka in razvedrila predsednik dramskega sveta pri občinskem svetu Svobod in prosvetnih društev v Sevnici Franc Molan. Ocenjevalno ko-

PEVSKI PRAZNIK V CELJU

Priprave na Festival mladinskih pevskih zborov od 20 do 23. maja v Celju gredo h koncu. Program letošnjih prireditelj je razdeljen na 4 dni. V tem času se bo na odru velike dvorane Narodnega doma zvrstilo nad 3.500 mladih pevcev oziroma več desetih najboljših zborov iz Slovenije (zastopani bodo vsi okraji) ter iz vseh republik. Prav tako bodo nastopili zbori iz Ko-

roške in Trsta ter zbori narodnih manjšin pri nas. V festivalnih dnevih bo v Celju tudi dvodnevno posvetovanje glasbenih pedagogov. Sodelovalo bo nad 300 domačih strokovnjakov, svojo udeležbo pa so prijavili tudi tuji glasbeni pedagogi iz Anglije, Francije, Nizozemske, Avstrije in Poljske. Tiste dni bo v Celju odprta še razstava glasbene literature.

Pisatelj France Bevk med pionirji

Ob pisateljevi 70-letnici je jublilantu med drugimi čestitila tudi učenka petega razreda iz naše šole. Pisatelj se ji je zahvalil in ji obljubil, da nas na pomlad obišče. Nismo nismo verjeli, da bi nas res obiskal. Ko nam je napovedal obisk, smo bili veselo presenečeni.

V torek, 25. aprila, smo ga pričakovali pred šolo. Kmalu je izza ovinka pripeljal avtomobil, iz katerega je izstopil pričakovani gost. Pred vhodom v šolo smo ga pozdravili in mu izročili šopek dolenskega cvetja.

V razredu mu je pionirski pevski zbor zapel nekaj pesmi. Pisatelj se je pristrčno nasmajal pesmic nato Otgice, ki se ne hodi v šolo, nato pa nam je prebral nekaj odlomkov iz svojih del. Napeto smo poslušali zgodbo Gregca Petelinčka. Pisateljeva živa umetniška beseda nas je popolnoma prevzela. Prebral nam je tudi črtico Medved in pripovedoval, kako nastajajo njegova dela. Vse zgodbe so resnične, le svojim junakom da druga imena.

Prijazno nam je odgovarjal na vprašanja, kako je hodil v šolo, kako je bilo v Italiji, v ječi, med partizani itd. Preden se je poslovil od nas, smo ga še naprosili, da se je

okrajni sindikalni svet je sklical prejšnji teden posvet predstavnikov sindikalnih organizacij. Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, referentov za zdravstvo in predsednike svetov pri občinskih ljudskih odborih ter predstavnikov zdravstvenih zavodov, na katerem so se pogovarjali o stališčih, ki jih bodo zavzeli po izidu novega zakona o zdravstvu. Zakon velja že od 1. aprila letos, nekateri predpisi, tolmachenja in pravilniki o njegovem izvajanju pa bodo šele izšli. Posvetovanje je bilo nujno sklicati zaradi cen zdravstvenih storitev, ki so za enake usluge od storitve v različnih zdravstvenih zavodih različne. Nekateri zdravstveni zavodi storitve občutno podražujejo z ozirom na lanske cene, čeprav od tega niso upravičeni, ker so v preteklem letu ustvarili vsi, razen enega, presežke. Zdravstveni zavodi naj bi delali nove predračune na podlagi laniških, prišli pa bi le povečanje plač in še nekatero druge stroške, ki so letos večji. Zastopnik zavoda za socialno zavarovanje je pojasnil, da pretirani cen za nekatere storitve zdravstvenih zavodov njihov zavod ne bi zmogel plačevati, saj bo lahko med zdravstvene zavode razdelil le tista sredstva, ki jih bo v ta namen zbral.

Doslej je zavod za soc. zavarovanje lahko kriji povečane stroške tako, da je nekaterim podletjem predvsi posebno 4-odstotno prispevno stopnjo. Novi zakon predvideva drugače. Primanjkljaje zavoda, ki bi morda nastali bodo kriji vsi zavarovanci s posebnim dodatnim prispevkom če pa ta sredstva ne bodo zadostovala, bodo kriji primanjkljaj iz

Najbol še zdravilo

Marsikdo še vedno misli, da je transfuzija krvi potrebna samo pri nesrečah, ko izgubijo ponesrečenci mnogo krvi. Pa ni tako! Tudi marsikatero notranjo bolezen dandanes z uspehom zdravimo edino s pomočjo krvi. Dostikrat šele transfuzija krvi bolniku reši življenje.

Največkrat zdravimo s transfuzijo krvi krvne bolezni in obolenja krvotvorne organe. Za malokrvnost so razna zdravila, vendar dosežemo največji uspeh z dajanjem krvi. Šele po transfuziji se bolnikom naglo vrača zdravje.

Za nekatere krvne bolezni je značilno, da zbolijo prav tisti organi, v katerih se ustvarja kri; to so levkemija ali belokrvnost, rak na žlezah in še nekatere druge. Takemu bolniku je večkrat treba vso kri nadomestiti z drugo, zdravo krvjo. Zato je za treba 10 litrov krvi in tudi več.

Mnogo notranjih bolezni spremlja huda krvavitve ali pa se bolniku kri ne strjuje, tako da krvavitve zlepa ne preneha. Tudi v takih primerih je transfuzija krvi nujno potrebna.

Pesem boja in upora

Zadnji šolski dan pred prvomajskimi počitnicami so v metlički kino dvorani nastopili pionirji - recitatorji iz vse občine. Za ta dan so se pripravljali že dalj časa, kar se je pokazalo tudi na nastopu. Nastopilo je 18 mladih recitatorjev s pesmimi socialne vsebine, iz NOB in s povojno tematiko. Ocenjevalna komisija, v kateri je bil tudi zastopnik pionirjev, je prisodila prvo mesto Mariji OGULIN, učenki 7. razreda iz Metlike; recitala je pesem Mateja Bora »Njene oči« in dobila od 50 možnih točk kar 47,5. Druga je bila učenka Sonja ORLIC iz Metlike (Mila Klopčič); Mary se predstavi, 47 točk), tretja pa je bil Stane RAJK, učenec 8. razreda iz Metlike (Matej Bor: Sel je popotnik skozi atomski vek, 46 točk). Mlade poslušalce sta navdušila še Nevenka DIM učenka 3. razreda, in Tonček SILVA, učenec 4. razreda; oba doma iz Gradca. - Najboljši recitatorki bosta nastopili v maju na okrajni prireditvi.

Naj ne bo družine v našem okraju brez domačega tednika!

Okrajna revija ansamblov zabavne glasbe bo v nedeljo v Črnomlju

LJUBITELJI DOBRE KNJIGE!

V vsej Sloveniji se je začel 6. maja teden knjige, ki bo zaključen jutri, 12. maja. V tem času prodajajo v vseh knjigarnah knjige s popustom in Ljubljani in Mariboru pa je prirejen knjižni sejem. Tu razstavljajo založbe svoje najrazličnejše izdaje, pripravile pa so tudi veliki izbor knjig z izdatnimi popusti.

Nepoklicni mežnar

Dimitrij Petkovič - Trnava, danes polkovnik, se je leta 1942 znašel v neki vasi na Jastrbrecu, obkoljen od četnikov. Obroč se je vse bolj ožil in, ko je kazalo, da ni več izhoda, je Trnava stekel v cerkev in kriknil popu:

Okrajna revija ansamblov zabavne glasbe bo v nedeljo v Črnomlju

Kot smo že poročali, organizira okrajni svet Svobod in prosvetnih društev v Novem mestu v sodelovanju z občinskimi sveti letos prvič veliko revijo ansamblov zabavne glasbe, na kateri bo nastopilo devet najboljših instrumentalnih skupin iz našega okraja in peti zabavnih pevcev. Revija bo v dvorani Doma ljudske prosvete v Črnomlju ob 15. uri. Vabimo prebivalstvo Bele krajine, da se udeležijo te največje zabavno-glasbene prireditve. Posebej pa vabimo mladino na matinejo, ki bo istega dne dopoldne ob 13.00.

Nepoklicni mežnar

Dimitrij Petkovič - Trnava, danes polkovnik, se je leta 1942 znašel v neki vasi na Jastrbrecu, obkoljen od četnikov. Obroč se je vse bolj ožil in, ko je kazalo, da ni več izhoda, je Trnava stekel v cerkev in kriknil popu:

Okrajna revija ansamblov zabavne glasbe bo v nedeljo v Črnomlju

Kot smo že poročali, organizira okrajni svet Svobod in prosvetnih društev v Novem mestu v sodelovanju z občinskimi sveti letos prvič veliko revijo ansamblov zabavne glasbe, na kateri bo nastopilo devet najboljših instrumentalnih skupin iz našega okraja in peti zabavnih pevcev. Revija bo v dvorani Doma ljudske prosvete v Črnomlju ob 15. uri. Vabimo prebivalstvo Bele krajine, da se udeležijo te največje zabavno-glasbene prireditve. Posebej pa vabimo mladino na matinejo, ki bo istega dne dopoldne ob 13.00.

Nepoklicni mežnar

Dimitrij Petkovič - Trnava, danes polkovnik, se je leta 1942 znašel v neki vasi na Jastrbrecu, obkoljen od četnikov. Obroč se je vse bolj ožil in, ko je kazalo, da ni več izhoda, je Trnava stekel v cerkev in kriknil popu:

Okrajna revija ansamblov zabavne glasbe bo v nedeljo v Črnomlju

Kot smo že poročali, organizira okrajni svet Svobod in prosvetnih društev v Novem mestu v sodelovanju z občinskimi sveti letos prvič veliko revijo ansamblov zabavne glasbe, na kateri bo nastopilo devet najboljših instrumentalnih skupin iz našega okraja in peti zabavnih pevcev. Revija bo v dvorani Doma ljudske prosvete v Črnomlju ob 15. uri. Vabimo prebivalstvo Bele krajine, da se udeležijo te največje zabavno-glasbene prireditve. Posebej pa vabimo mladino na matinejo, ki bo istega dne dopoldne ob 13.00.

Ponos v Zg. Obrežu in Pesjem

8. maja so člani SZDL iz Zg. Obreža in Pesjega sklenili v letošnjem letu zgraditi nov transformator. Prejšnji je napajal toliko vasi, da zaradi snajhne napetosti ni bilo mogoče vedno uporabiti električnih gospodarskih in gospodinskih naprav, kar je precej škodovalo gospodarskemu napredku.

koj- to in ono za pogostitev. Otvoritev transformatorja je bila 29. aprila. Navzoč je bil tudi predsednik Oblo Brežice Miroslav Kambič, sekretar občinskega komiteja ZKS tovariš Volčevšek, direktor podjetja Elektro v Vidmu-Krškem tovariš Gilja ter ostali predstavniki podjetja in občine.

Vaščani obeh vasi so ponosni na svoje delo. Postavili so nov transformator in zgradili 1500 m dolg daljnovod. Res da so prispevali okrog 4500 din in več v denarju in v delu, toda ni jim žal ne dela ne truda, saj vedo, da je to tudi prispevek za napredek vasi in socializacije na vasi. Z. M.

Lep uspeh na Razborju

Prebivalci Razborja so 30. aprila lepo proslavili dan dela. Škoda, da je vreme ovtarilo potek proslave. Kljub temu je domače občinstvo in nekaj gostov napolnilo solsko učilnico, kjer je imela mladina lepo kulturno prireditev. Igrali so veseloligro v treh dejanjih

«Poslednji mož». Čeprav so igralci začetniki, so vloge kar dobro odigrali, zlasti če upoštevamo, da so imeli vaje v zelo težkih pogojih: naselje je raztreseno, razen tega pa niso imeli prave pomoči pri režiji. Težave so bile tudi z zaslišanjem odrom in kulisa, toda z dobro voljo in požrtvovalnim delom so uspeli. To bo spodbuda za nadaljnje delo.

1. maja je bilo vreme ugodnejše in tudi prosta zabava se je lepo razvijala, tako da so bili zadovoljni vsi obiskovalci in turisti, ki so tiste dni obiskali Razbor in izletniško točko na Liscu. Čisti dobiček prireditve so namenili za ureditev odra in kulise, željo pa opremiti tudi klubske prostore, kjer se bodo lahko sestajali in si sčasoma uredili knjižnico. S. Sk.

Iz Podboč a

Gasilsko društvo praznuje letos 60-letnico. Pripravljani odbor ima polne roke dela. Društvo namerava ob tej svečanosti razviti svoj prapor. Od občinske gasilske zveze bodo dobili novo motorno brizgalno.

Pionirska organizacija se je vključila v tekmovanje Jugoslovanskih pionirskih iger. Z igro «Pogumni Tonček» so zelo uspešno nastopili doma, gostovali pa bodo tudi v Cerkljah in Leskovcu.

Klubski prostor in dokončano ureditev dvorane sta želji tamkajšnjega prebivalstva. Organizacije in društva so kupile televizijski sprejemnik, za katerega pa nimajo primerne prostora. Klubski prostor bi lahko dogradili poleg dvorane.

Letos so pionirji uredili toplo gredo. Ustanovljen je bil tudi šolski pevski zbor s 50 pevci. Nastopil je že na občinski pevski reviji v Vidmu-Krškem. Pionirke-šahistke so ob lani okrajne prvakinje, na občinskem tekmovanju v Leskovcu so prav tako osvojile prvo mesto. Odlično so se izkazali v šahu mlajši pionirji. Ob zaključku šolskega leta bodo pionirji pripravili prireditev «Pokazi, kaj znaš!» in hkrati razstavo tehničnih izdelkov. D. K.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Vedenski koledar

Cetrtek, 11. maja - Ziga Petek, 12. maja - Pankracij Sobota, 13. maja - Servacij Nedelja, 14. maja - Bonifacij Ponedeljek, 15. maja - Djan mrazej Turek, 16. maja - Janec Sreda, 17. maja - Mojca

ČESTITKA

Janezu Rozmanu iz Dol. Praproč št. 4, p. Velika Loka, želo za rojstni dan školarjega okrevanja žena in otroci z družinami

KINO

Cromelji: 12. in 14. maja: ameriški barvni film «Nočni prehod», 14. in 16. maja: italijanski barvni film «Danšani» dekletski barvni film Dol. Toplice: 13. in 14. maja: jugoslovanski film «Cesta dolga let dni», 17. maja: sovjetsko-romunski film «Mala lastniska» Kostonjanci: 14. maja: ameriški barvni film «Anastazija», 17. maja: češki film «Petokola» Metlika: 13. in 14. maja: francosko-italijanski film «Siromasne ali lepe» Mokronog: 11. maja: ameriški film «Dirka za soncem», 13. in 14. maja: italijanski film «Rimljanka» Novo mesto: «Krk»: od 12. do 15. maja: ameriški barvni film «Oklahoma», od 16. do 18. maja: sovjetski film «Lastovka» Semirje: 14. maja: ameriški barvni film «Moj prijatelj» Trebnje: 13. in 14. maja: ameriški barvni film «Vozovi na Zahodu» Predstava v soboto ob 20. v nedeljo ob 14. in 18. uri.

ZAHVALE

Vsem prijateljem, znancom in sorodnikom se pristožno zahvaljujem za številne čestitke, ki sem jih prejel za 1. maj 1951. - Bogomil Liliša.

SEVNICA

Aprila so bili rojeni: Z deklici in 1 deček. Poročili so se: Jože Bošnjak, zidarski delavec iz Sevnice, in Marija Pečnik, poljedelka iz Podgorja; Franc Pajk, kmet, in Jožeta Teraž, poljedelka, oba z Mirze planine; Rozalija Jureč, poljedelka s Podgorja; Alojz Janjnik, kmet, z Libne, in Ana Pečnik, poljedelka z Mirze planine; Alojz Liseč, kovač iz Zagorja, in Anica Strabur, kuharica, oba iz Zagorja; Fran Krško, poljedelec iz Celina in Rozalija Gorenc, poljedelka s Hudega Brezja; Jože Gorenjec iz Starega dvora in Lidija in Jožica Cizelj, z Ledine; Franc Jančič, delavec iz Zigarškega vrha, in Anica Drajčič, poljedelka iz Orhovega; Franc Turč, hvar iz Sred. Starega gradu, in Marija Florjančič, učiteljica iz Cernega vrha, in Zigarškega vrha.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

BREZICE

Aprila ni bilo rojstev izven bolnišnice. Poročili so se: Marijan Barbič, učitelj, in Olga Savrič, medicinska sestra oba iz Brezice; Sipejan Fučkar, in Petra Bičič, učiteljica iz Čunovodkinja, oba iz Zagreba; Vincenc Gerjevič, poljedelec, in Stanislava Pečnik, poljedelka, oba iz Zakotja; Franc Kostanjsek, traktorist iz Cernega vrha, in Anica blagajničarka iz Brezice; Slavko Lah, krojaški pomočnik, in Nada Mešiček, strožnica, oba iz Trnja; Erik Štarič, ekonomist, in Erna Kramar, kroničarka, oba iz Brezice; Ivan Prešček, ključavničar, in Nedeljka Ninč, knjigovodkinja, oba iz Čunovca.

Umrli je Franc Florjančič, mizar iz Senčarstva, star 70 let.

NOVO MESTO

V času od 21. aprila do 8. maja je bilo rojenih 37 dečkov in 23 deklic. Poročili so se: Marijan Sarek, zašnik in Johana Fister, kmetovska žena, oba iz Ravnice; Marjan Turk, poljedelec iz Mašega Cerovca, in Jožeta Lukšič, poljedelka iz Koroske vasi; Alojz Kobe, poljedelec, in Marija Kuhar, delavica oba iz Ravnice; Marjan Cizelj, delavec, in Darinka Brajdič, gospodinja, oba iz Prečnice; Vincenc Dragman, uslužbenec iz Stranske vasi, in Marija Suklje, kuharica iz Ljubljane; Leopold Jerin, kmet iz Čevca, in Marija Cveibar, poljedelka iz Gorenje vasi; Franc Turk, delavec z Rateza, in Alojzija Resnič, (kralka z Malega Slanika), kmetica, oba iz Brezice; Ivan Klobučar, delavec iz Uršnih sel, in Marija Kastelec, kuharica z Dolže; Simo Mršič, podoficer JLA iz Bršlina, in Alojzija Kristan iz Češke vasi; Anton Plut, tržec iz Ljubljane, in Anica Matenski, delavica iz Podgrada; Franc Ostrožnik, sprevodnik iz Ljubljane, in Riharda Hafner, uslužbenka iz Senčarja; Janez Korušak, železničar iz Ljubljane, in Vida Medic, kuharica iz Dol. Lakovca.

Umrli so: Anon Zagor, upokojenec iz Leskovca, star 68 let; Jože Skofljanc, kmet iz Ribnice, star 87 let; Zivko Zvanik, dijak iz Gabrja pri Staničju, star 13 let; Marjeta Drab, kmetica z Vel. Cerovca, stara 84 let; Franciska Kozoglav, učiteljica iz Senčarstva, stara 83 let.

IZ MOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V preteklih štirinajstih dneh so v novomeški bolnišnici: Julij Nučič, sin posestnika iz Podgorice, je padel s koleca in se poškodoval; Franč Susteršič, kmet iz Jurne vasi, je padel in si poškodoval levo nogo; Alojz Brezovar, kolar z Dol. Težke vode, je na cestni padeli in si poškodoval levo nogo; Alojz Bartoli, delavec iz Senčarja, je padel s koleca in si poškodoval glavo; Ivan Fiketič, delavec iz Kanjarice, si je s koleco poškodoval levo nogo; Uršančič, delavica iz Mokronoga, je padla s koleca in se poškodovala; Ana Senčar, posestnica iz Smolje in vasi, je na poti domov padla in si poškodovala levo roko.

BREZSKA KRONIKA NESREČ

Zadnji teden so se ponestrili na iskali pomoči Brezki bolnišnici: Terezija Kodrič, upokojenka s Pokleka, se je poškodovala po hrbtu. Franca Mešička, rudarja s Pokleka, je nekdo poškodoval iz hrbta in se padel s koleca in si poškodoval glavo; Rozalija Varlet, kmetovska žena, je pri padcu poškodovala desno nogo; Mirko Zalokar, sin kmetovstva iz Rovčica, si je na smareznici odrezal kazalec desne roke.

PREKLIČI

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 47825 na ime Miroslav Berger, Novo mesto - Cesta komandanta Staneta 11.

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 304850. Marjita Božič, Leskovec 3, p. Brusnice, Antonija Jožef iz Šmarjeških Toplic, preključim, kar sem govornica o Jožetu Avcu z Obra.

Tone Gorisek, pekar iz Novega mesta, Slakova 6, preklicujem, kar sem nepremišljeno govoril o Tinci Povše iz Novega mesta, Slakova 8, pri čemer se je zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Albina Garvoža iz Brusnice št. 42 in Ana Košale iz Brusnice 24, preklicujem, kar sva zaljubeva govorile zoper Ana Bruč iz Brusnice 83.

POL HISE, trosobno vseživljeno stanovanje, prodam v Kostanjevici, Tone Gilja, Ljubljana, Vodnikova 172-61.

MOTOR DKW NC 230, odlično ohranjen, ugodno prodam. Bežlaj, Zg. Kapeš, Ljubljana - telefon 383-241.

PRODAM KOŠNJO na 70 arih v Kandiču, Janez Trpinč, Partizanske 23 (mlin), Novo mesto. UGODNO PRODAM dva hrastova svinjska hleva v dobrem stanju.

PREKLIČI

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 47825 na ime Miroslav Berger, Novo mesto - Cesta komandanta Staneta 11.

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 304850. Marjita Božič, Leskovec 3, p. Brusnice, Antonija Jožef iz Šmarjeških Toplic, preključim, kar sem govornica o Jožetu Avcu z Obra.

Tone Gorisek, pekar iz Novega mesta, Slakova 6, preklicujem, kar sem nepremišljeno govoril o Tinci Povše iz Novega mesta, Slakova 8, pri čemer se je zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Albina Garvoža iz Brusnice št. 42 in Ana Košale iz Brusnice 24, preklicujem, kar sva zaljubeva govorile zoper Ana Bruč iz Brusnice 83.

PROGLASILA

POL HISE, trosobno vseživljeno stanovanje, prodam v Kostanjevici, Tone Gilja, Ljubljana, Vodnikova 172-61.

MOTOR DKW NC 230, odlično ohranjen, ugodno prodam. Bežlaj, Zg. Kapeš, Ljubljana - telefon 383-241.

PRODAM KOŠNJO na 70 arih v Kandiču, Janez Trpinč, Partizanske 23 (mlin), Novo mesto. UGODNO PRODAM dva hrastova svinjska hleva v dobrem stanju.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Aprila so bili rojeni: Z deklici in 1 deček. Poročili so se: Jože Bošnjak, zidar, in Marija Pečnik, poljedelka iz Podgorja; Franc Pajk, kmet, in Jožeta Teraž, poljedelka, oba z Mirze planine; Rozalija Jureč, poljedelka s Podgorja; Alojz Janjnik, kmet, z Libne, in Ana Pečnik, poljedelka z Mirze planine; Alojz Liseč, kovač iz Zagorja, in Anica Strabur, kuharica, oba iz Zagorja; Fran Krško, poljedelec iz Celina in Rozalija Gorenc, poljedelka s Hudega Brezja; Jože Gorenjec iz Starega dvora in Lidija in Jožica Cizelj, z Ledine; Franc Jančič, delavec iz Zigarškega vrha, in Anica Drajčič, poljedelka iz Orhovega; Franc Turč, hvar iz Sred. Starega gradu, in Marija Florjančič, učiteljica iz Cernega vrha, in Zigarškega vrha.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Umrli so: Marija Senčar, posestnica iz Vranja, stara 88 let; Francka Valenčič, upokojenka iz Arta, stara 73 let; Neža Drobnič, upokojenka iz Arta, stara 76 let; Marija Pavkovič, preizkušnica iz Zavrata, stara 84 let; Marija Ulaša, uslužbenka iz Studenca, stara 27 let; Ana Kirm, upokojenka iz Arta; Karel Tomazin, upokojenec iz Arta, star 72 let; Franc Petelinšek, dimnikar iz Sevnice, star 57 let; Lovric Korak, otrok iz Sevnice, star 1 mesec; Jozef Ceseč, upokojenec iz Zigarškega vrha, star 12 let; Ana Senčar, upokojenka z Ledine, stara 88 let; Ivan Perc, upokojenec iz Sevnice, star 85 let.

Zlata poroka Dolžarjevih staršev

29. aprila je bila na ljubljanskem magistratu najhna siovesnost: zlato poroko sta praznovala 75-letni Ivan in 76-letna Ana Dolžar iz Semčar. Pevec so jima zapeli dve lepi pesmi, tovariš Gorjanc pa je v prisrčnem nagovoru orisal njuno življenje. Okrajni odbor ZB v Novem mestu jima je podelil diplome in denarno nagrado.

Ivan, rojen v Gradcu in Ana, rojena v Vranovcih pri Cromelju, sta se po poroki naselila v Semčju, kjer je oče imel kovačijo. Rodilo se jima je deset otrok: dva sta umrli v zgodnji mladosti, 8 pa jih je mati vzgojila v naprednem duhu.

Vojni metej je kmalu zajel tudi Belo krajino. Trije Dolžarjevi sinovi so odšli v partizane že v maju 1942 (dva sta padla, eden je 1942). Tudi štiri njihove oterke so kmalu začele pomagati NOV. Oče Ivan je v svoji kovačiji popravil orožje za partizane.

Julija 1942 so Italijani aretirali Dolžarjevo družino, staršev in štiri hčere (hči Slava je bila takrat v Skočjani na Dolenjskem in ni šla v taborišče, njih postali na Rab. Na Rabu je oče ostal do kapitulacije, mama in hčerko pa so premestili v Gonars, od koder so se vrnili aprila 1943. Po kapitulaciji so šle tudi hčerke v partizane (med njimi tudi mladotletna Rozi-Katarina).

Mama Ana je bila delegatka na prejem kongresa AFZ v Dobruhi. Odlikovana je bila s redom »Zasluge za narod III. stopnje«, oba Dolžarjeva pa sta za padlina sinovima prejela spomenico.

Jubilantoma iskrene čestitke vseh znancev in prijateljev!

SPORED RADIO LJUBLJANA

Nedelja - 14. maja 8.00 Jutrinski posrdar, kol. 9.00 Veselje na pot, 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva, 7.35 Kmečka godba za nedeljsko jutro, 8.00 Mladinska radijska igra, 8.30 iz albuma sklad za otroke, 8.50 zabavni glasbo v novi teden, 9.40 Zbori in samospevi, 10.00 Se pomnite, tovariši..., 10.30 Glasovi, ki so nam všeč, 11.00 Koncert za klavir in orkester, 11.30 Nedeljska reportaža, 12.00 Kralj poslušalci čestitajo in pozdravljajo L. 12.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Za našo vas, 13.45 Oriestrata Alfred Scholz in Raphaela, 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo L. 15.30 Artilje, ki jih radi poslušate, 16.00 Humoreska tega tedna, 16.20 Poskočnice z majhnimi zabavnimi ansambli, 16.40 Peli so jih mati moja, 17.00 Za nedeljsko popoldne, 17.30 Radijska igra, 18.10 Zabavni potpouri, 18.50 Trile odmor iz baleta Labodje jezero, 19.30 Radijski dnevniki in športna poročila, 20.05 Izberite melodijo tedna, 20.50 Hammond orgle, 21.00

Te dni vidimo v izloži lekarnariceke staro predmeto, ki jih e pred leti izdelala železarna na

49. Na krovu je zdaj nastal velik drendaj. Naglo sem se izmuznil iz kadi in stekel proti ladjskemu nosu, kjer se je gnetla posadka. Bili smo na cilju. In že je Silver razlagal kapitanu Smolettu, da pozna otok: »Tule smo se preskrbeli nekoč s pitno vodo, ko sem na trgovski ladji plul tod mimo.« Kapitan mu je pomolil zemljevid. Silver ga je pograbil, toda na obrazu sem mu bral, da je razočaran; kajti zemljevid je bil nov in na njem ni bilo rdečih križev. Mene pa je stresala groza, ko sem opazoval Silverjev obraz.

50. Previdno sem poiskal doktorja Liveseya in ga povabil, naj gre z mr. Trelawneyem in kapitanom v kabino in mene naj pokličejo s kakšnim izgovorom. Doktor je osupnil, ko sem mu povedal, da imam strašne novice. Kapitan Smolett je objavil moštvo, da bo prejel rum, ker je vožnja lepo uspela. Mornarji so vplili »hura«. Nato smo se zbrali v kabini. Na kratko sem jim povedal vse podrobnosti Silverjevega razgovora, ki sem ga bil slišal v kadi. Kapitan se je prvi zbral.

51. »Če bi ukazal zdaj obrniti ladjo, bi se tako upril,« je menil kapitan Smolett. »Zaklada še nismo dvignili in na ladji imamo nekaj zvestih mož. Zato potrpežljivo čakajmo in budno pazimo! Imejmo oč odprte, to je moj nasvet! Naš mali Jim Hawkins naj se suti med mornarji, ker ga imajo radi in mu zaupajo. To je vse!« Čudno mi je bilo pri sreč. Od vseh šestindvajsetih ljudi na ladji je bilo le sedem mož, ki smo se nanje lahko zanesli. In še eden od njih je bil fantič — jaz.

52. Ko sem prišel drugo jutro na krov, je bil videč otok povsem drugačen. Kamor si pogledal, so ga pokrivali sivkasti gozdovi, vmes pa so se belile lise peska in vitke smreke so molele nad ostalo drevje. Vrhovi gora in gričev so kazali svoje gole stene. Vsi so bili prav čudnih oblik, zlasti gora Daljnogled, ki je bila najvišja in zgoraj ravna. »Hispaniola« je ječala v vetru in se stresala. Moral sem se krepko držati za vrvi in tedaj sem zasvoščil že samo misel na ta otok.

Kaj je bilo v grobnici?

Nemški avto je leta 1941 s polno brzo odpeljal iz Velikega Mrašvega zaklada; ki so ga Nemci v največji tajnosti odnesli iz grobnice. »To je bilo veliko bogastvo,« je nekoč izjavil še živi očevidec, ki pa sedaj zaradi bolezni ne more več govoriti.

Slučajno smo pred dnevi zvedeli, da je pri izkopu sodeloval tudi Franc Zaren iz Kalce-Nakla. Takole pripoveduje:

Spomladi leta 1942 je skupina delavcev kopala v »Peščenkah« pri Velikem Mraševem gramoz. Med njimi sem bil tudi jaz. Nekega dne smo v globini nekako meter in pol nepričakovano prišli do dveh kamnitih plošč. O tem smo obvestili našega nadzornika, ta pa je ukazal dela takoj ustaviti. Naslednjega dne je prišla z osebnim avtomobilom nemška komisija. Dolgo so si ogledovali kamnite in lepo sklesane plošče. Po temeljitem povetovanju so sklenili, da se morajo vsi delavci oddaljiti od tega mesta. Za nadaljnje delo so obdržali mene in še dva delavca. Previdno smo prišli koplji okoli plošč. Pri Nemcih je narasla radovednost. Brez vidnega razloga so postali celo nemurni. Morda zaradi bojzani, da jih ne bi kdo presenetil, so stalno opazovali okoli. — Končno je bilo pripravljeno, da dvignemo plošči, ki sta bili debeli približno 15 cm, široki

90 cm, dolgi pa 1 meter. Se en pogled na okoli in komisija je odredila, da odstranimo plošč. To smo tudi storili. Trenutno smo občutili vonj po zahtolem... Trenutek kasneje pa smo opazili okostnjak. Okoli njega je bilo položenih polno predmetov, katerih namena in uporabe si ne znam razlagati. Sicer pa nismo imeli časa, da bi nahačališče opazovali. Nemci so ukazali, da se morava dva odstraniti, enega pa so zadržali pri delu. Pustili so naju pri miru, ko sva bila oddaljena kakih 10 metrov. Nekdo od

Nemcev je pohtel k avtomobilu po belo pregrinjajo. Najdene predmete so skrbno zavili in jih zadovoljni odnesli v avto. Ko so oropali grobnico, so nam ukazali ponovno zapreti odprtino. Videl sem le razmetano okostje. Nad grobnico smo morali nametati gramoz, tako da ni bilo nobenega sledu o izkopanini. Strogo so nam zabijali, da o tem dogodku ne smemo govoriti, in hkrati prepovedali nadaljnje kopanje gramozu v tisti smeri.

Kmalu po tem dogodku so nas izselili. Prišli so Kočevarji,

ki so z izkopavanjem nadaljevali. Ni mi znano, če so pozneje še kaj našli. Ko smo se leta 1945 vrnili v rodno vas, sem nekoč vprašal tistega, ki je bil edini pri izkopu vseskozi navzoč, kaj je bilo v grobnici. Nered je o tem govoril. Rekel je samo, da je bilo veliko bogastvo. Potem ga nisem več izpraševal. Imenovani še živi, vendar zaradi bolezni že dalj časa ni več prisoben.

Tako bo ostal uganka o predmetih v grobnici za vedno nepojasnjena, je zaključil tov. Franc Zaren. **Drago Kastelic**

500 rešitev - 12 izžrebancev

Do ponedeljka smo dobili na prvomajsko nagradno križanko skoraj 500 odgovorov. Med njimi je bila tudi rešitev našega bralca Julija Paulina iz Somerseta v Angliji, ki pravi v spremnem pismu: »...Prav zadovoljen bi bil z 12. nagrado, ker zelo rad berem, če pa bi slučajno zadel prvo ali tretjo terno, pa vas prosim, da denar nakazete za televizor pljučni bolnici v Novem mestu...« Ceprav naš naročnik ni bil izžreban, pa smo mu vendarle poslali lepo knjigo Dolenjske založbe.

Izžrebani so bili: 1. nagrado - 6000 din prejme Marjeta

Prijatelj, Novo mesto, Cankarjeva 32; 2. nagrado - 4000 dinarjev dobi Majda Lunar, Blatnik 13, p. Črnomelj; 3. nagrado - 2000 din pa bo dobil Izidor Urana, V. p. 6577-42, Pula.

Devet knjižnih nagrad bodo dobili: Božo Kincl, Wolfova ul. 12, Ljubljana; Vida Kante, Perčeva 27, Ljubljana; Boža Kasun, 22. oktobra 10/I, Travnik, Bosna; Bogdan Borčić, Novo mesto, Glavni trg 2; Franci Smolič, Zuzemberk 24; Mihaela Saje, Sentjernej 5; Franc Dragan, Videm-Krško, Resa 37, in Marija Repovž, Gomila 9, p. Sentjanž.

et. 46. skrobat, 48. umi, 49. Nemci, 51. oval, 53. h, 53. Odra, 54. buser, 56. ml, 57. svinjak, 60. Am, 61. cepin, 63. stoja, 64. frank, 65. rej, 67. ter, 68. opora, 72. graja, 73. ura, 74. Irak, 76. snopčič, 78. stoji, 79. Briti, 80. tikam, 82. arena, 83. globa, 84. vraci, 85. ogorek, 87. flo, 88. Drago, 89. Gradac, 90. Novotek, 91. tresk, 92. telitina.

Gora se je znižala

Ko se je nedavno skupina planincev povzpela na 2850 metrov visoki vrh Belvedere v Dolomitih, so presenečeno ugotovili, da se je gora znižala za 90 metrov. Raziskave so pokazale, da je vrh Belvedera iz neznanih vzrokov kratkoma razpadel.

Pet »prometnih«

Najgostejše mrežo cest in najboljše ceste imata v Jugoslaviji Slovenija in Hrvaška.

Med najboljšimi voznike motornih vozil v Evropi spadajo črnogorski šoferji.

Mesto z najbolj razvitim prometom je Beograd. Vsak dan pripelje v naše glavno mesto nad 6500 motornih vozil.

V Jugoslaviji so motorna vozila lani prevozila 22 odstotkov vseh potnikov in nad 18 odstotkov tovora.

Zaradi slabih cest utrpi naša država vsako leto 60 milijard dinarjev škode.

Zdaj tudi Američani!

5. maja so se Rusom oziroma prvemu sovjetskemu kozmonavtu Juriju Gagarinu pridružili Američani: ta dan so namreč izstrelili v vesolje prvega ameriškega »vesoljskega potnika«, kapetana mornarice Allana Sheparda. Polet v vesolje je bil uspešen. Shepard so izstrelili z raketo »Redstone«, v višini 145 km pa se je konica na raketi ločila od

rakete in poletela še 45 km visoko s hitrostjo 6.000 km na uro. Potem so začeli delovati mehanizmi za zaviranje in konica je začela padati proti Zemlji. To so bili za ameriškega letalca-kozmonavta kritični trenutki. V vravkem so opazovali z letalonsilke zagledali konico, ki se je spuščala. S hitrostjo 32 km na uro je padla v ocean. Shepard je predtem avtomatično odskočil iz konice s padalom.

Tako je za 16 minut poletel v vesolje tudi prvi Amerikan. Z višine 185 km se je srečno vrnil na Zemljo (oziroma v njen moker objem na oceanu). Drugi človek je stopil v vesolje — začela se novo obdobje v zgodovini človeštva.

Helikopter orjak

V Sovjetski zvezi so zgradili helikopter MI-6, ki je trenutno največji na svetu. Težak je 40 ton in ima dve plinski turbini, ki imata skupaj 8700 konjskih sil. Helikopter lahko prepelje 80 potnikov s hitrostjo 200 km na uro.

Zlatniki na njivi

Koliko je dolg in čemu je služil, da se ne ve. Domnevajo, da je morda služil za povezavo kraja ali za skrivališče pred Turki, še verjetneje pa je to ena izmed zanimivosti stare rimske naselbine na Krškem polju. Prebivalci Dmrovega veda, da so pod nekaterimi njihovimi hišami temelji nekdanjega mesta Neviodunum. To utemeljujejo med drugim tudi s tem, da se njihove stavbe močno tresejo, kadar pelje miško kakšno vozilo.

»Sprta sta ko pes in mačka...« pravijo za marsikoga med ljudmi. Tega pa ni moč trditi za kuža Publja in muco Muelja, ki »služita« v gostilni Slave Oven v Stranski vasi. Skupaj spita, skupaj josta — nič pa ne vesta kaj je prepri...

Svetovni atlas gozdov

Raziskovalni zavod za gozdarstvo in lesno industrijo v Zah. Nemčiji bo izdal prvi svetovni atlas o gozdovih in lesni industriji. Strokovnjaki se ukvarjajo s tem atlasom že deset let in računajo, da bo izšel čez tri leta. Imel bo 62 kart. Na eni bodo zajeti tudi gozdovi v Jugoslaviji — razpredeltev gozdov in vrsta dreves, podatki o lesni industriji in podobno. Ta edinstveni atlas bo tiskan v štirih jezikih.

NEKAJ OKROGLIPE

Benedikta je grozno bolel zob pa je šel k zdravniku. Po tej operaciji mu je bil glas malce spremenjen, zato je poskusil, če ga bo žena spoznala po telefonu. »Halo, srček moj, ali veš, kdo je na telefonu?«

Fantje, naj bo kdor koli od vas,« je urno odgovorila žena, »toda zvečer ne more priti sem. Stari si je dal izdreti zob in bo ves večer čepel doma.«

»Rad bi kupil avto, ampak ne tak, kakršne kupujejo vsi.«

»O, potem vzemite avto za gotov denar,« odgovori prodajalec.

KAJ OBRAZI!

V neki družini se je po devetih hčerkah nazadnje le rodil sin. Oče je ves srečen stekel k svojim znancom, da jim sporoči veselo novico.

»O, čestitam, da ste vendar dobili sina! Ali je podoben materi ali vam?«

»Ojej, v obraz ga pa še sploh nisem utegnil pogledati!« je v zadregi odgovoril srečni oče.

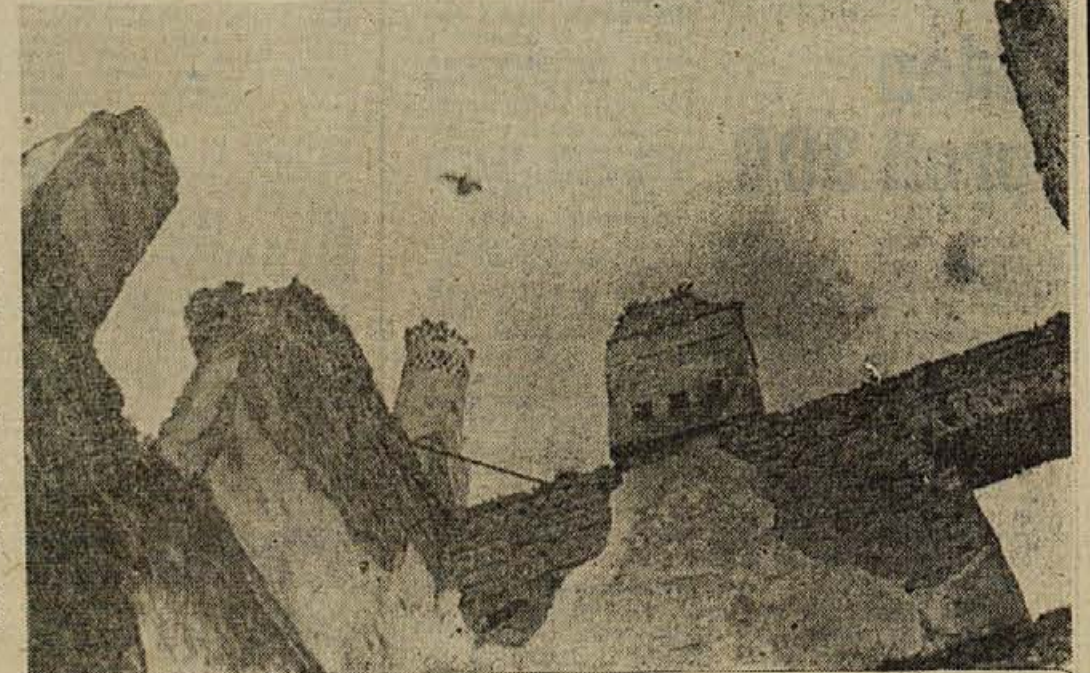
Številke pripovedujejo

Palača »Pirelli« v Milanu je najvišji nebotičnik v Evropi. Visoka je 124 metrov in ima 32 nadstropij.

V minulih vojni so ameriška in britanska letala vrgla na cilje v Evropi 2 milijardi 649 milijonov 473 tisoč kilogramov bomb.

50 milijonov vreč je letna svetovna proizvodnja kave.

Ali poznate domače kraje?

DRAGI PIONIRJI IN PIONIRKE!

Spet smo vam pripravili slikovno uganko, le da bo treba tokrat malo bolj ugrizati kakor pri zadnjih ugankah! Do torka, 16. maja, nam pošljite svoj odgovor na spodnji dve vprašanji:

1. KAJ PREDSTAVLJA GORNJA FOTOGRAFIJA?
2. KAJ NAJ BI NASTALO IZ TEGA OBJEKTA?

Naj vam zaupamo samo to, da lahko vidite ta objekt, če potujete po avtomobilski cesti od Brežice do Ljubljane. — Odgovor nam lahko pošljete tudi na dopisnici, dobiti pa ga moramo najkasneje do 16. maja! Za izžrebance smo pripravili tri nagrade!

Pozdravlja vas UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

»Dolgo, vse do zdaj,« je odgovoril Tropin, stopil h Kurtu in mu rekel: »Pripovedujte mi o sebi, samo potih...«

Razburjeno je Kurt začel pripovedovati o svoji mladosti pred vojno, o bratu, ki je padel že prve dni borbe, o svojem ujetnistvu in nazadnje o Buroju za izseljene osebe.

Kruse je pozorno poslušal Kurta Wienerja in bil čedalje bolj dobre volje. Rus je torej spregovoril!...

»Tropin pravi,« je rekel Kurt, »da se kovina, iz katere lahko dobimo modri žarek, nahaja tudi v Nemčiji. Hitlerjanci so mu prinašali kose te kovine.«

»Kako se pa kovina čimenuje?«

»Tropin jo je nazval sanit, po svojem sinu Sašu, kako ji pravijo v Rusiji, pa ne ve... Gospod Kruse, jaz ne morem več ostati z njim. Bojim se ga!«

»Oh ne, ne!« se je nasmehnil Kruse. »Stvar morate izpeljati do kraja. On vam se je zaupal, delajte previdno. Kaj je še povedal? Ali ve, kje v Nemčiji kopljejo to rudo?«

»Pravi, da so jo hitlerjanci kopali v Gornji Slezi.«

Kruse je naglo stopil k zemljevidu.

»Aha, na tehle področjih. Tja gremo lahko z letalom. Eno uro imate časa za srečanje z družino. Rus tega ne bo vedel. Tole dajte ženi,« je poveljnik Kurtu šop bankovcev. »Imeli boste spremstvo. Žena ne sme zvedeti, kakšno nalogo imate.«

»Razumem,« je odgovoril Kurt.

Jutro je šele pogledalo z ozke berlinske ulice, ko se je pred poslopjem, kjer je bila nastanjena ruska komanda, ustavila suha ženska in rekla stražarju:

»Govoriti moram z najbolj glavnim. Takoj...«

Sprejel jo je general.

»Jaz sem žena Kurta Wienerja. Prosil me je, naj vam sporočim, da je v Bismarkovi ulici št. 8 zaprt ruski geolog Tropin. Od njega hočejo dobiti podatke o pridobivanju neke tajne kovine. Biro se pripravlja, da to kovino odkrije v Gornji Slezi. Tja bodo odpotovali z letalom. In še nekaj: zapišite si formulo in jo izročite vaši Akademiji znanosti.« Ženska je začela narekovati, nenadoma pa so ji zadržale ustnice. »Joj, pozabila sem...« je zajeptala. »Kurt mi je rekel, da

je to neki modri žarek in da je stvar zelo važna.«

»Pomirite se;« ji je rekel general. »Trenutek prosim.« Pozvonil je in prišel je polkovnik. »Hitro ukrenite vse potrebno.« General mu je dal beležnico. Polkovnik jo je hitro prebral in vprašujoče pogledal. »Da, da,« je odgovoril general in se obrnil k Anni: »Se ne morete spomniti?«

Anna Wiener je povesila glavo.

»Kje nameravate živeti?« jo je vprašal general.

»Kurt je rekel, naj ostanem pri sestri. Odsla sem skozi okno, tako mi je naročil. Sestra živi pri vas... v vzhodni coni.«

»Vi ste iz zahodnega Berlina?«

»Da!« Anna Wiener je dvignila glavo.

»Posedela bom malo pri vas, morda se spomnim formule. Moram se domisliti, saj imam dober spomin.«

Ni treba sedeti tukaj. Le pojdite k vaši sestri, počijte se. Če se boste preselili, se oglasite.«

»Bom kmalu nazaj.«

Kruse je sklenil, da ne zapravi niti trenutka. Ponoči se je skupina ljudi vkrcala v letalo. Da bi bilo delo zanesljivo opravljeno, je ukazal, da vzamejo s seboj tudi Tropinina in Kurta.

Upam, da boste uspeli,« je rekel Kruse vodji skupine. »Rus se je vdal. Pokazal bo rudnik. V kraju, kjer boste pristali, je povsem varno. Imamo poročila. Vas je dvajset. Po preizkusu kovine s »srebrnkasto tekočino« bo vsak od vas dobil kos kovine. Prinesite jo sem. Nekateri se boste že pretolkli... Ko bo vse v naših rokah, z vemo, kaj bomo naredili s Tropininom in Kurtom. Če ne boste mogli pristati, ju ustrelite.«

DVANAJSTO POGAVLJE

Ko je Gorčakov skočil iz čolna, se je oprtel korenine, ki je štrlela iz vode.

Čoln je zdrvel proti velikemu deblu potopljenega drevesa. Koljevo veslo je udarilo ob korenine in deček je odletel v vodo. Čoln je takoj zatem ob nekaj butnili in se razbil. Gorčakov je opazil, kako je Saša skočil kvilsku, se v zraku obrnil in izgubil pod vodo.

»Morda bo pa izplaval!« se je ustrašil Gorčakov in oprezoval po reki. Saša ni bilo nikjer. Z obale so plaval ljudje, drugi so poskakali v čolne.